

Antagning till högre utbildning vårterminen 2023

**Analys av antagningsomgångar och trender
i antagningsstatistiken**

Antagning till högre utbildning vårterminen 2023

Analys av antagningsomgångar och trender i antagningsstatistiken

UHR:s rapportserie 2023:1, Universitets- och högskolerådet, februari 2023

ISBN 978-91-7561-109-9

Kontaktperson: Torbjörn Lindquist

För mer information om myndigheten och våra publikationer, se www.uhr.se.

Innehåll

Sammanfattning	4
Summary.....	6
Rapportens upplägg.....	8
Nationella antagningsomgången våren 2023	10
Sökande och antagna	10
Utbildningsutbudet	13
Antagning och kompetensförsörjning	14
Behöriga sökande och antagna per lärosäte till vissa yrkesexamensutbildningar	14
Utbildningar som leder till vissa yrkesexamina	19
Konkurrenssituationen	22
Kommande efterfrågan på högskoleutbildning	25
Internationella kurser och masterutbildningar våren 2023	27
Sökande och antagna till internationella kurser (IK)	28
Sökande och antagna till masterprogram (MASTER)	31
Vårtrender 2014–2023	34
Sökande	34
Antagna	37
Sökande och antagna till utbildningar som leder till vissa yrkesexamina	38
Sökande och antagna till lärarutbildningar	43
Utbildningsutbudet	51
Bilaga 1: Definitioner av begrepp.....	54
Bilaga 2: Statistiken i UHR:s databaser.....	58

Sammanfattning

Färre sökande till våren 2023 ...

Nedgången i efterfrågan på högskoleutbildning efter pandemin har fortsatt inför våren 2023. Vid sista anmälningdag¹ till högskoleutbildning vårterminen (vt) 2023 hade nära 231 000 personer sökt en eller flera utbildningar. Det var 5 procent färre än vt 2022. Och antalet sökande vid första urvalet var mindre i alla åldersgrupper. Sökande som är 19 år eller yngre var något färre, sökande 20–24 år var 3 procent färre, medan den äldsta åldersgruppen av sökande (25 år eller äldre) minskat mest, med 4 procent.

... men fler väntas framöver

Trots minskningen av antalet sökande förväntas efterfrågan på högskoleutbildning öka. Det är positivt ur ett kompetensförsörjningsperspektiv. Dels växer de största årskullarna av sökande, dels ser konjunkturen ut att försämrats och som följd av det även arbetsmarknaden. Den 1 oktober 2022 infördes dessutom ett nytt förmånligt studiestöd – omställningsstudiestöd – som ska underlätta omställning för personer som är mitt i arbetslivet. Sammantaget kan dessa faktorer bidra till att flera åldersgruppers efterfrågan på högskoleutbildning ökar under 2023.

Färre sökande till större program, men fler antagna till vissa

Att antalet sökande väntas öka framöver är positivt då det var färre sökande vt 2023 än vt 2022 till fem av sex grupper av utbildningar som leder till vissa yrkesexamina, varav flera är så kallade bristyrkesutbildningar. Positivt är också att antalet antagna till läkar-, sjuksköterske- och socionomutbildningar ökat jämfört med vt 2022. Däremot var det färre antagna till civilingenjörs-, högskoleingenjörs- och lärarutbildningar.

Glapp mellan efterfrågan på utbildning och utbud

Vissa utbildningar har konkurrens om platserna, vilket innebär att behöriga sökande reservplacerats. Till andra utbildningar antas alla sökande. Totalt sett ville 53 procent av alla förstahandssökande komma in på 15 procent av vårens nära 16 900 utbildningar vid universitet och högskolor. Ur ett kompetensförsörjningsperspektiv kan det indikera att utbildningsutbudet inte

¹ Sista anmälningdag till antagningsomgången vt 2023 var den 17 oktober 2022.

alltid överensstämmer med vad de sökande efterfrågar, men också att de sökande inte alltid väljer det som väntas efterfrågas på arbetsmarknaden framöver.

Mer i rapporten

I rapporten redovisas också uppgifter om bland annat utvecklingen över tid av antalet sökande, behöriga sökande, antagna och reservplacerade liksom antalet program och kurser. Dessutom redovisas utvecklingen av sökande och antagna i de internationella antagningsomgångarna IK och MASTER liksom till några större yrkesexamensprogram. Det ges också en detaljerad redovisning av utvecklingen av antalet sökande och antagna till olika typer och inriktningar av lärarutbildningar.

Summary

Fewer applicants for spring 2023...

The declining demand for higher education following the pandemic continued for the spring semester of 2023. By the application deadline² for courses and programmes in the spring semester of 2023, almost 231,000 people had applied for one or more courses or programmes. This was 5 per cent less than for the spring semester of 2022, and the number of applicants for the first selection was smaller in all age groups. Applicants aged 19 or younger were somewhat fewer, applicants aged 20–24 were 3 per cent fewer, while the oldest age group of applicants (25 and above) reduced the most, by 4 per cent.

...but an increase is expected

Despite the reduction in the number of applicants, demand for higher education is expected to increase. This is positive in terms of the provision of expertise. The largest cohorts of applicants are growing, while the economy appears to be slowing and, with it, the labour market. On 1 October 2022 a beneficial new form of student finance was introduced – a student finance scheme for transition and retraining – to ease transitions for people in the middle of their careers. Overall, these factors may contribute to an increasing demand for higher education in several age groups in 2023.

Fewer applicants for major programmes, but more admissions to some

The expectation of more applicants in the future is positive, because there were fewer applicants for the spring semester of 2023 than for that of 2022 in all six groups of programmes that lead to specific professional qualifications, of which several are professions that are in demand on the labour market. It is also positive that the number of admissions to programmes in medicine, nursing and social work have increased in comparison with the spring semester of 2022. However, there were fewer admissions to Bachelor's and Master's programmes in engineering and teaching.

Discrepancy between supply and demand

Some courses and programmes have competition for places, so qualified applicants may be placed on a waiting list. Other courses and programmes can admit all applicants. In total, 53 per cent of all first-choice applications were for 15 per cent of the spring's higher education programmes and courses, of which there

² The application deadline for the spring semester of 2023 was 17 October 2022.

were almost 16,900. In terms of expertise provision, this indicates that what is on offer does not always match what applicants are asking for, but also that applicants do not always choose what it is expected to be in demand on the labour market.

More in the report

The report also presents information about trends in the number of applicants over time, qualified applicants, those admitted and those placed on a waiting list, as well as the number of programmes and courses. It also presents the trends in applications and admissions to the international admissions rounds (IK and MASTER) and to some of the major programmes that lead to professional qualifications. It also provides a detailed presentation of the trends in applications and admissions to the various types and specialisations in teacher education programmes.

Rapportens upplägg

Universitets- och högskolerådet (UHR) har i uppdrag att biträda vid antagning av studenter till universitet och högskolor och att ansvara för ett samordnat antagningsförfarande. UHR ska också följa upp och analysera frågor inom myndighetens verksamhetsområde. Den här rapporten är en analys av utfallet av antagningsomgången som genomfördes vårterminen 2023 (vt 2023).

Rapporten ger en sammanfattande bild av de tre antagningsomgångarna till vårterminen 2023. Antagningsomgångarna består av en stor och två mindre. I den stora nationella antagningsomgången (benämnd vt 2023) ges utbildningarna främst på svenska och i de två mindre – internationella kurser och program på grundnivå (IK vt 2023) och internationella masterutbildningar (MASTER vt 2023) – ges utbildningarna vanligen på engelska.

Syftet med den samlade beskrivningen av den nationella antagningsomgången våren 2023 är att redovisa aspekter som inte är möjliga att se vid de olika tillfällena under processens gång, vid tidpunkten för sista anmälningssdag och vid tidpunkten för det första eller det andra urvalet. Antagningsomgången jämförs med antagningsomgången våren 2022.

Rapporten innehåller ett nytt avsnitt om antagning och kompetensförsörjning. Det handlar om hur utbildningsområdet i ökad utsträckning kan bidra till att möta den framtida efterfrågan på kompetens på arbetsmarknaden så att kompetensförsörjningen säkras. Det gäller hela utbildningsområdet och i synnerhet högskoleområdet. När det gäller högskoleområdet är en viktig aspekt för kompetensförsörjningen hur många som visar intresse för att studera olika utbildningar och som antas till dem. Det vill säga hur de sökandes efterfrågan på olika utbildningar ser ut, dels för olika utbildningar, dels regionalt per lärosäte.

Rapporten innehåller också ett avsnitt med trender, där utvecklingen av antalet sökande, behöriga sökande och antagna beskrivs under en tioårsperiod för antagningsomgångarna och för vissa program som leder till yrkesexamen, samt för lärarutbildningarna. Lärarutbildningarna redovisas också mer detaljerat efter typ av lärarexamen och inriktning. Trender analyseras från vt 2014 och framåt. Sökande redovisas även utifrån om de är skyldiga att betala anmälningssavgift eller inte.

Under en antagningsomgång förändras antalet kurser och program som erbjuds jämfört med det ursprungliga antalet. Några kurser och program ställs in och andra kommer till. Möjligheten till efteranmälan, så kallade sena anmälningar, gör vanligen att antalet sökande ökar mellan sista anmälningssdag, första och andra urvalet. Redovisningarna i rapporten sträcker sig fram till och med det andra urvalet. Förändringar kan ske även efter det andra urvalet, då lärosäten kan göra

en efterantagning om de har studieplatser som inte är tillsatta. Den informationen ingår inte här.

I bilaga 1 definieras begrepp som är vanliga i redovisningar av antagningsstatistik. I bilaga 2 beskrivs hur antagningsstatistiken tas fram.

I rapporten refereras till de underlag som tidigare har lämnats till Utbildningsdepartementet (underlag 1 och 2). I underlagen redovisas utfallet av antagningsomgångar utifrån olika perspektiv vid varje givet tillfälle: generellt på individnivå och på utbildningsnivå, och mera detaljerat för vissa utvalda utbildningar som leder till yrkesexamen, till exempel lärarutbildningar.

Underlag

Underlag 1. Statistik i samband med sista ansökningsdag till vårterminen 2023 (vt 2023).

Underlag 2. Statistik i samband med urval ett till vårterminen 2023 (vt 2023).

Nationella antagningsomgången våren 2023

I det här kapitlet presenteras förändringar när det gäller antalet individer som anmält sig och antalet kurser och program, jämfört med våren 2022. Sena anmälningar är inkluderade.

Sökande och antagna

Den kraftigt ökade efterfrågan på högskoleutbildning under 2020 och våren 2021, främst som följd av pandemin, planade ut under hösten 2021 och vände nedåt inför våren 2022. Nedgången fortsatte hösten 2022 liksom våren 2023. Totalt sett sökte nära 231 000 personer en eller flera utbildningar vid sista anmälningssdag i den nationella antagningsomgången vt 2023. Det var 4,9 procent färre jämfört med de drygt 242 900 personerna som sökte vt 2022.

Det är sannolikt den förändrade pandemisituationen som lett till att färre söker till högskolan. Trots avmattningen sedan hösten 2021 är intresset för att söka högskoleutbildning fortfarande stort, men påminner nu mer om nivåerna före pandemin.

Efter sista anmälningssdag kan sökande göra en sen anmälan till många utbildningar. Därför fortsätter antalet sökande att öka under antagningsomgången. Vid första urvalet hade antalet sökande ökat med 12 procent från sista anmälningssdag och vid andra urvalet med ytterligare 4 procentenheter till sammanlagt 17 procent. Jämfört med vt 2022 var det färre sökande både vid första och andra urvalet, 5 respektive 4 procent färre (figur 1 och 2).

När det gäller sökande uppdelade efter ålder framgår att sökande som är 19 år eller yngre är något färre vid första urvalet vt 2023 jämfört med samma tillfälle vt 2022. Gruppen sökande som är 20–24 år har minskat med 3 procent, medan antalet sökande som är 25 år eller äldre minskat med 4 procent sedan vt 2022.

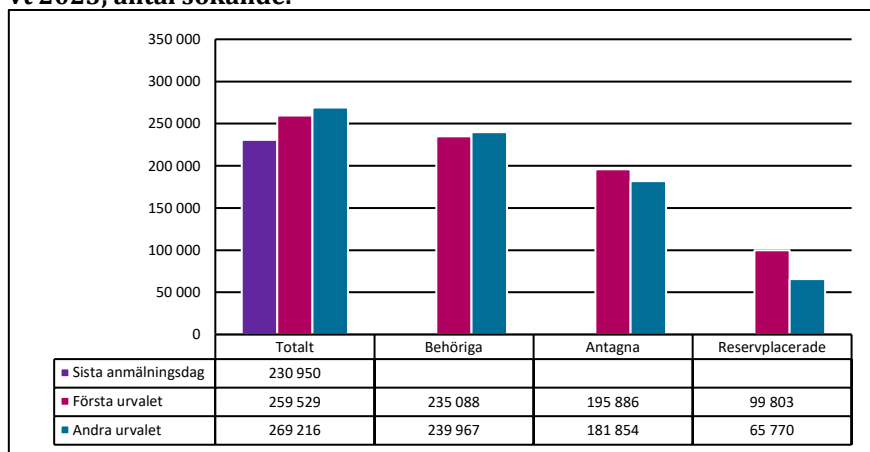
Även de behöriga sökande var färre vt 2023 än vt 2022 (minus 4,5 procent). Antalet behöriga sökande ökade med 2 procent mellan första och andra urvalet, vilket är samma förändring som tidigare. Den främsta anledningen till att antalet

behöriga sökande ökar från första till andra urvalet är att även sena sökande hunnit få sin behörighet bedömd.

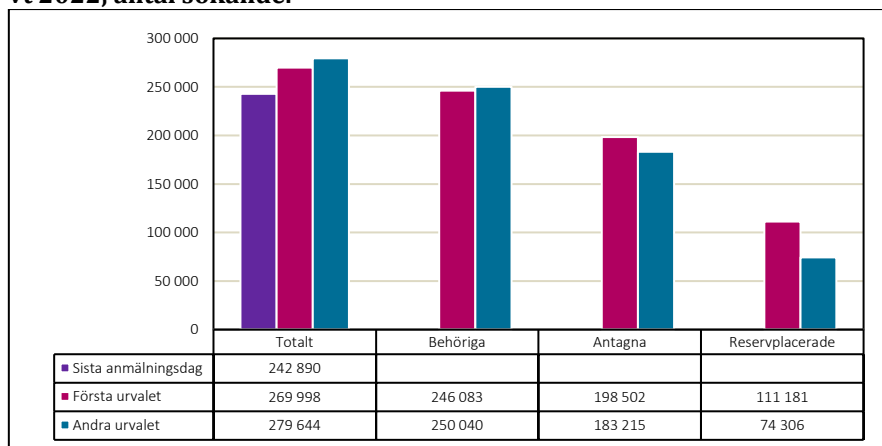
Antalet antagna minskade med 1,3 procent vid första urvalet och med 0,7 procent vid andra urvalet, jämfört med vt 2022. Då minskningen av antalet antagna procentuellt sett var mindre än minskningen av antalet behöriga sökande har konkurrensen totalt sett minskat vt 2023. Antalet antagna minskar mellan första och andra urvalet under en antagningsomgång. Det beror främst på att det är svarskrav efter första urvalet och att vissa sökande tackar nej eller inte svarar alls. Under perioden 2014–2023 har antalet antagna i snitt minskat med 7 procent mellan urvalen. För vt 2023 var minskningen 7 procent, att jämföra med 8 procent för vt 2022.

Även antalet reservplacerade i första urvalet var mindre vt 2023 än vt 2022 (minus 10 procent), vilket tyder på att konkurrensen minskat och att en större andel av de behöriga sökande kunnat antas. Mellan första och andra urvalet minskade andelen reservplacerade med 34 procent, att jämföra med 33 procent vt 2022. Efter andra urvalet var antalet reservplacerade 12 procent mindre än vt 2022.

Figur 1: Förändring mellan sista anmälningssdag, första och andra urvalet vt 2023, antal sökande.

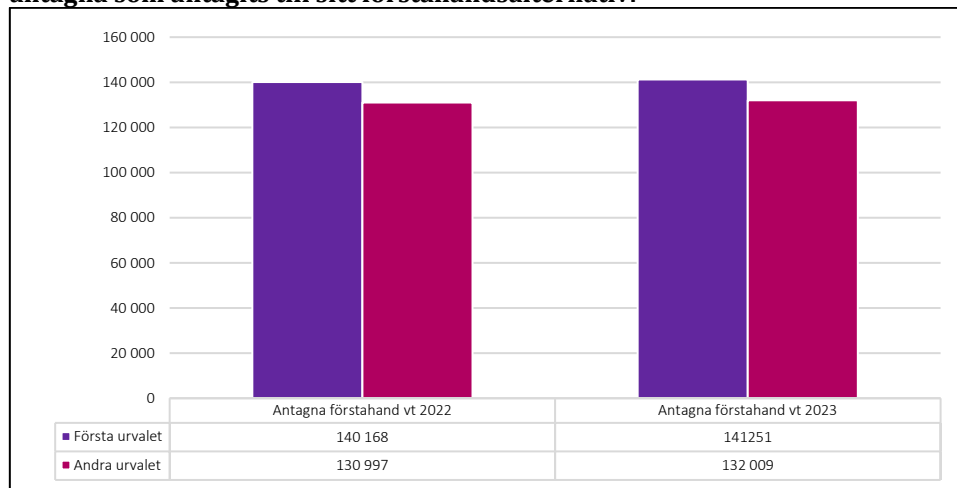

Figur 2: Förändring mellan sista anmälningssdag, första och andra urvalet vt 2022, antal sökande.

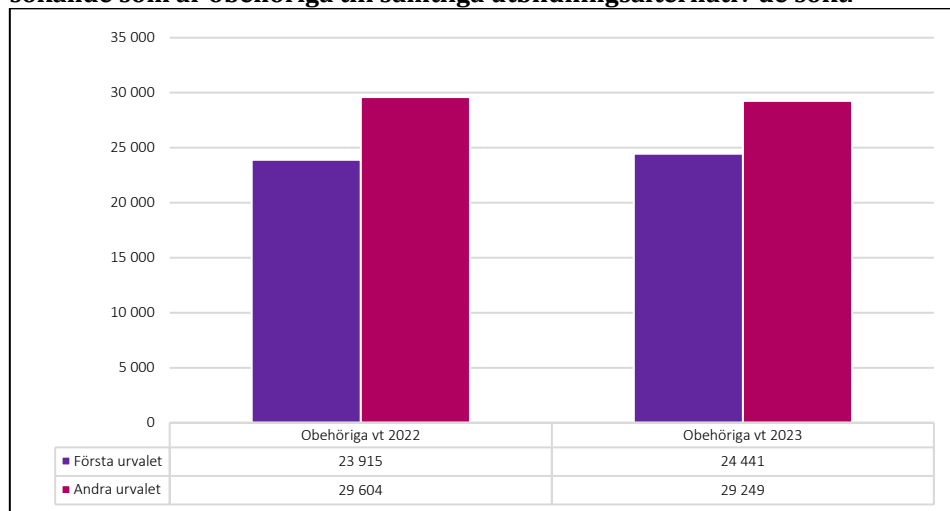
Antalet sökande som antogs till sitt förstahandsval vid första urvalet ökade med 1 procent från vt 2022 till vt 2023. Andelen av de antagna som antogs till sitt förstahandsalternativ var också större vt 2023 än vt 2022, 72 procent i första urvalet och 73 procent i andra urvalet vt 2023 jämfört med 71 procent respektive 71 procent vid samma tillfällen vt 2022 (figur 3).

Figur 3: Förändring mellan första och andra urvalet vt 2022 och vt 2023, antal antagna som antagits till sitt förstahandsalternativ.

Andelen av de sökande som inte var behöriga till något av de utbildningsalternativ de sökt var både i första och andra urvalet densamma vt 2023 som den var vt 2022 (9 respektive 11 procent). Det motsvarar att ungefär var tionde sökande vid första urvalet var obehörig till samtliga utbildningar den sökt (figur 4).

Figur 4: Förändring mellan första och andra urvalet vt 2022 och vt 2023: antal sökande som är obehöriga till samtliga utbildningsalternativ de sökt.

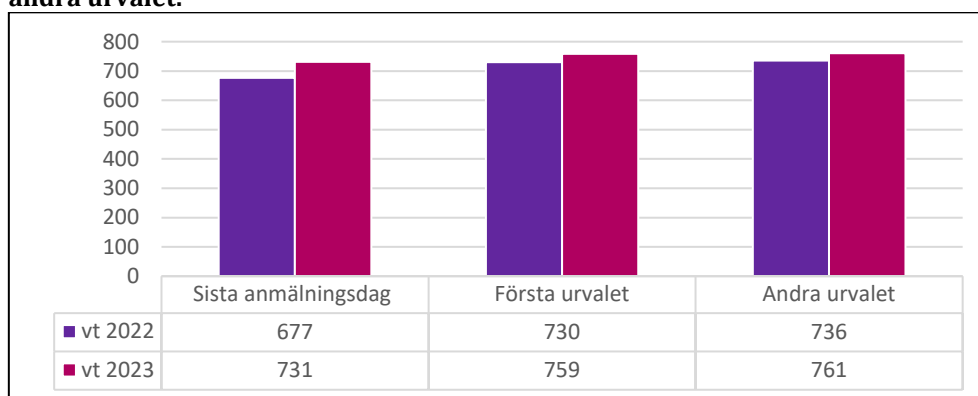

Utbildningsutbudet

Utbildningsutbudet – som redovisas exklusive inställda utbildningar – beslutas av respektive lärosäte, vanligen relativt långt i förväg. Ibland sker förändringar under antagningsomgången. Antalet program och kurser kan öka om lärosätet lägger till nya utbildningar, till exempel vid sena beslut om att en viss kurs eller ett visst program ska ges. Utbildningsutbudet kan också minska om utbildningar ställs in, till exempel då för få söker.

Det fanns drygt 3 procent fler program att söka vid sista anmälningssdag vt 2023 än vt 2022. Vid både första och andra urvalet var det fler program vt 2023 än vt 2022, omkring 5 procent fler (figur 5).

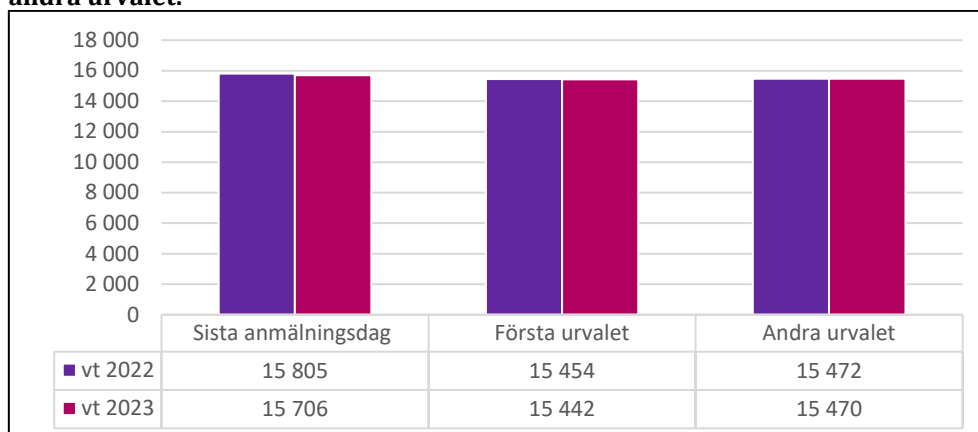
Figur 5: Antalet program vt 2022 och vt 2023: Sista anmälningssdag, första och andra urvalet.

Emellertid var kurserna marginellt färre vt 2023 än vt 2022, 0,6 procent färre vid sista anmälningssdag och 0,1 procent färre vid både första och andra urvalet (figur 6).

Antalet kurser kan, likt programutbudet, ändras under antagningsomgången. Att kurser tas bort kan till exempel bero på att för få sökt kursen. Under antagningsomgången vt 2023 minskade kursutbudet med 2 procent från sista anmälningssdag till andra urvalet, vilket var en lika stor nedgång som vt 2022.

Figur 6: Antalet kurser vt 2022 och vt 2023: Sista anmälningssdag, första och andra urvalet.

Antagning och kompetensförsörjning

Under senare år har statsmakternas fokus ökat på långsiktiga kompetensförsörjningsfrågor. Det handlar om hur utbildningsområdet i ökad utsträckning kan bidra till att möta den framtida efterfrågan på kompetens på arbetsmarknaden så att kompetensförsörjningen säkras. Det gäller såväl inom hela utbildningsområdet som inom högskoleområdet.

När det gäller högskoleområdet är en viktig aspekt för kompetensförsörjningen hur många som visar intresse för att studera olika utbildningar och som antas till dem. Det vill säga hur de sökandes efterfrågan på olika utbildningar ser ut, dels för olika utbildningar, dels regionalt per lärosäte.

I detta kapitel redovisas olika aspekter av antagning till högskolan som har betydelse för kompetensförsörjningen av högskoleutbildade. Inledningsvis redovisas hur antalet behöriga sökande och antagna har utvecklats under de senaste åren till sex större grupper av utbildningar som leder till yrkesexamina. Därefter redovisas hur utbudet av och konkurrensen till de sex grupperna av utbildningar förändrats under de senaste 10 åren. Därutöver redovisas hur konkurrenssituationen ser ut till kurser respektive program uppdelade efter om de ligger på grundläggande eller avancerad nivå samt om konkurrenssituationen ser olika ut för kvinnor respektive män i olika åldrar. Avslutningsvis redovisas en bedömning av den kommande efterfrågan på högskoleutbildning, baserad på den demografiska utvecklingen fram till år 2040.

Behöriga sökande och antagna per lärosäte till vissa yrkesexamensutbildningar

Under senare år har regeringen genom olika satsningar utökat lärosätenas möjligheter att ge lärar- och sjuksköterskeutbildningar. Det är utbildningar som leder till yrken som det idag saknas yrkesverksamma inom och som även framöver förväntas saknas på arbetsmarknaden. Denna fråga om framtida kompetensförsörjning gäller fler utbildningar, däribland utbildningar som leder till civilingenjör-, högskoleingenjör-, läkar- och socionomexamen.

Här redovisas antalet behöriga sökande och antagna vt 2020 till vt 2023 till dessa utbildningar vid andra urvalet, fördelade per universitet och högskola, som ett led i att följa upp utvecklingen av söktrycket till dessa prioriterade utbildningar.

Notera att en person kan ha sökt samma utbildning vid flera lärosäten. Det medför att summan av samtliga lärosäten av behöriga sökande eller antagna överstiger antalet individer och skiljer sig därför åt från uppgifter som redovisas senare i rapporten.

Både antalet behöriga sökande och antalet antagna till civilingenjörsutbildningar är litet i vårantagningen. Men båda antalen hade en topp vt 2021, mitt under pandemin. Därefter har antalen minskat. Huruvida utvecklingen fortsätter återstår att se (tabell 1).

Tabell 1: Behöriga sökande och antagna till civilingenjörsutbildningar (vid andra urvalet) per lärosäte, vt 2020-vt 2023.

Universitet/ högskola	Behöriga sökande				Antagna			
	Vt -20	Vt -21	Vt -22	Vt -23	Vt -20	Vt -21	Vt -22	Vt -23
Jönköping University	67	123	108	81	13	24	28	23
Karlstads universitet	76	61	0	0	29	19	0	0
Luleå tekniska universitet	6	10	4	0	2	7	0	0
Mälardalens universitet	6	7	1	2	6	7	1	2
Uppsala universitet	0	137	144	147	0	30	5	12
Total	155	338	257	230	50	87	34	37

Även till högskoleingenjörsutbildningar är antalet behöriga sökande och antalet antagna litet i vårantagningen. Det var även till dessa utbildningar en topp vt 2021 för att därefter minska (tabell 2).

Tabell 2: Behöriga sökande och antagna till högskoleingenjörsutbildningar (vid andra urvalet) per lärosäte, vt 2020-vt 2023.

Universitet/ högskola	Behöriga sökande				Antagna			
	Vt -20	Vt -21	Vt -22	Vt -23	Vt -20	Vt -21	Vt -22	Vt -23
Karlstads universitet	50	65	0	0	12	28	0	0
Kungl. Tekniska högskolan	265	276	280	308	55	65	65	60
Mälardalens universitet	4	10	7	7	4	5	5	5
Uppsala universitet	0	67	0	74	0	21	0	5
Total	319	418	287	389	71	119	70	70

När det gäller läkarutbildningar är söktrycket ett annat. Antagningen till dessa är ungefär lika stor på våren som på hösten. Både antalet behöriga sökande och antalet antagna har rört sig. Det var en topp av behöriga sökande vt 2022, medan antalet antagna var som störst vt 2020 för att minska kraftigt vt 2021. Nedgången av antalet antagna till läkarutbildningar hänger samman med att vissa lärosäten

minskat överintaget³ till dessa både vt 2021 och vt 2022. Men vt 2023 var det en ökning av antalet antagna med 4 procent till 1 087 efter andra urvalet (tabell 3).

Tabell 3: Behöriga sökande och antagna till läkarutbildningar (vid andra urvalet) per lärosäte, vt 2020–vt 2023.

Universitet/ högskola	Behöriga sökande				Antagna			
	Vt -20	Vt -21	Vt -22	Vt -23	Vt -20	Vt -21	Vt -22	Vt -23
Göteborgs universitet	2 665	2 762	3 405	3 095	173	170	180	180
Karolinska institutet	2 830	2 843	3 502	3 314	230	160	205	215
Linköpings universitet	2 494	2 669	3 272	2 923	157	130	130	135
Lunds universitet	2 283	2 304	2 807	2 894	170	160	145	160
Umeå universitet	2 399	2 560	2 992	2 715	153	155	154	157
Uppsala universitet	2 718	2 859	3 389	3 154	145	128	135	145
Örebro universitet	2 463	2 639	2 809	2 854	95	95	95	95
Total	17 852	18 636	22 176	20 949	1 123	998	1 044	1 087

För flertalet lärosäten var både antalet behöriga sökande och antalet antagna till lärarutbildningar störst vt 2021. Men antalen vt 2023 var klart mindre än vt 2020 och antalet antagna var 11 procent färre vt 2023 än vt 2022 (tabell 4).

I regleringsbrev för universitet och högskolor 2023 har regeringen förstärkt resurserna till övningsskolor inom verksamhetsförlagd utbildning (VFU) samt medel för samordning av ny kort kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) för att underlätta för fler att bli lärare. Huruvida det kommer att påverka utvecklingen av behöriga sökande och antagna återstår att se.

Tabell 4: Behöriga sökande och antagna till lärarutbildningar (vid andra urvalet) per lärosäte, vt 2020–vt 2023.

Universitet/ högskola	Behöriga sökande				Antagna			
	Vt -20	Vt -21	Vt -22	Vt -23	Vt -20	Vt -21	Vt -22	Vt -23
Göteborgs universitet	1 664	1 642	1 426	1 481	731	716	611	654
Högskolan Dalarna	767	1 199	1 371	1 176	316	394	351	330
Högskolan i Borås	461	389	380	239	185	143	121	77
Högskolan i Halmstad	281	339	312	211	82	82	72	53
Högskolan Kristianstad	461	601	582	458	149	270	254	199
Karlstads universitet	661	956	898	602	284	365	308	221
Linköpings universitet	80	147	176	115	36	66	66	56
Luleå tekniska universitet	442	329	289	298	110	104	61	83
Lunds universitet	52	90	58	45	35	58	33	29
Malmö universitet	141	167	178	227	114	106	121	152

³ Av erfarenhet vet lärosätena att inte alla antagna kommer att börja studera. Därför görs ett överintag. Det innebär att ett lärosäte antar fler sökande till en utbildning än det finns plats för. Då får så många sökande som möjligt erbjudande om plats så tidigt som möjligt, samtidigt som överintaget för lärosätet förebygger en omfattande reservantagning vid terminsstart.

Mittuniversitetet	485	521	509	469	90	93	92	159
Mälardalens universitet	1 284	1 529	1 459	827	323	346	331	272
Stockholms universitet	2 324	2 703	2 581	1 967	927	1 030	959	788
Södertörns högskola	870	869	814	581	236	243	243	235
Umeå universitet	254	157	173	284	66	37	54	80
Uppsala universitet	1 178	1 382	1 326	1 004	324	424	427	274
Total	11 405	13 020	12 532	9 984	4 008	4 477	4 104	3 662

För sjuksköterskeutbildningar ser utvecklingen lite annorlunda ut, med färre behöriga sökande, men fler antagna vt 2023 än vt 2022 till flertalet lärosäten. Antalet antagna är det högsta som noterats under perioden och ökade med 5 procent från vt 2022 (tabell 5). Trots det kan långt ifrån alla behöriga sökande antas. Regeringen har tillfört lärosätena medel för att bygga ut sjuksköterskeutbildningarna, men det är utmanande. Flaskhalsen är den verksamhetsförlagda delen i utbildningen (VFU), som sker inom vården och som varit svår att utöka.

Tabell 5: Behöriga sökande och antagna till sjuksköterskeutbildningar (vid andra urvalet) per lärosäte, vt 2020-vt 2023.

Universitet/ högskola	Behöriga sökande				Antagna			
	Vt -20	Vt -21	Vt -22	Vt -23	Vt -20	Vt -21	Vt -22	Vt -23
Blekinge tekniska högskola	398	655	613	536	120	117	100	100
Göteborgs universitet	1 328	1 706	2 017	1 657	170	140	150	170
Högskolan Dalarna	930	1 273	1 472	1 370	130	150	150	160
Högskolan i Borås	609	803	1 023	874	150	150	150	150
Högskolan i Gävle	662	1 074	1 495	1 203	140	140	140	135
Högskolan i Halmstad	855	1 117	1 312	1 136	122	122	120	122
Högskolan i Skövde	411	577	892	723	130	130	120	120
Högskolan Kristianstad	599	738	959	765	130	140	140	140
Högskolan Väst	498	680	998	734	116	116	116	130
Jönköping University	779	1 102	1 599	1 056	125	130	125	135
Karlstads universitet	448	634	923	1 010	115	115	115	125
Karolinska institutet	1 789	2 276	2 467	1 962	246	253	233	250
Linköpings universitet	776	1 202	1 420	1 269	130	154	154	154
Linnéuniversitetet	709	1 164	1 293	1 056	174	174	174	174
Luleå tekniska universitet	1 064	1 437	1 897	1 650	220	195	172	194
Lunds universitet	1 101	1 508	1 579	1 389	120	120	120	130
Malmö universitet	1 087	1 529	1 652	1 447	160	180	166	166
Marie Cederschiöld Högskola	1 104	1 890	2 080	1 573	130	130	130	155
Mittuniversitetet	497	849	886	919	165	155	105	145
Mälardalens universitet	1 095	1 657	2 174	1 849	237	198	221	193
Röda korsets högskola	1 378	1 963	2 153	1 943	150	166	165	190

Sophiahemmet Högskola	1 341	2 046	2 143	2 063	135	135	135	135
Umeå universitet	783	1 287	1 563	1 337	190	185	190	200
Uppsala universitet	1 390	1 838	2 318	2 042	150	153	153	160
Örebro universitet	764	1 115	1 526	1 165	142	142	145	150
Total	22 395	32 120	38 454	32 728	3 797	3 790	3 689	3 883

När det avslutningsvis gäller antalet behöriga sökande och antagna till socionomutbildningar har utvecklingen varierat. Antalet behöriga sökande var störst vt 2021 för att därefter minska. Nedgången var 21 procent vt 2023 jämfört med vt 2022. De antagna däremot har ökat under perioden och vt 2023 ökade de med 6 procent vid andra urvalet till 1 926 antagna (tabell 6).

Tabell 6: Behöriga sökande och antagna till socionomutbildningar (vid andra urvalet) per lärosäte, vt 2020–vt 2023.

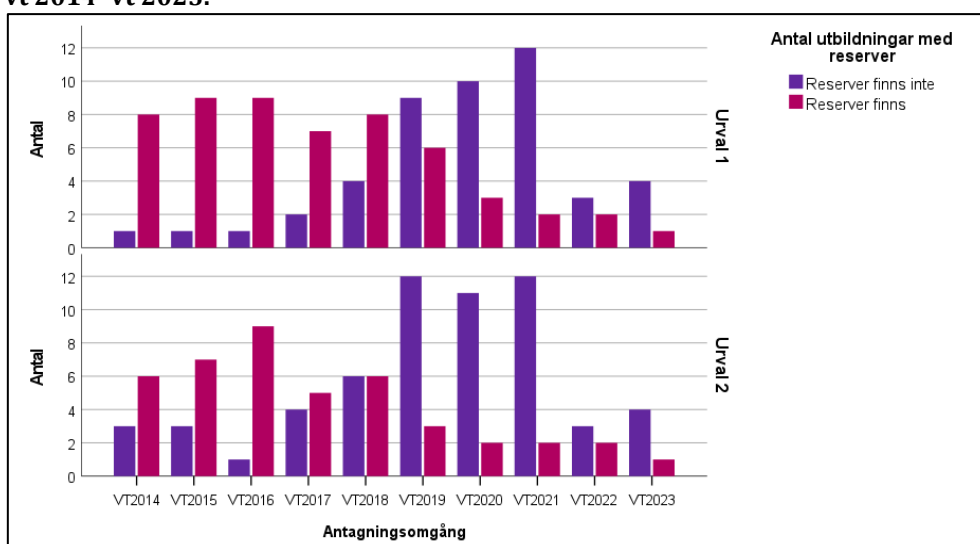
Universitet/ högskola	Behöriga sökande				Antagna			
	Vt -20	Vt -21	Vt -22	Vt -23	Vt -20	Vt -21	Vt -22	Vt -23
Göteborgs universitet	2 141	2 605	2 560	2 051	188	180	212	190
Högskolan Dalarna	0	2	2	0	0	2	2	0
Högskolan i Gävle	214	260	195	178	90	110	102	104
Högskolan i Halmstad	3	0	7	0	1	0	2	0
Jönköping University	1 376	1 729	1 754	1 414	45	50	48	60
Karlstads universitet	1 012	1 280	1 293	1 110	60	63	60	64
Linköpings universitet	1 138	1 449	1 397	1 046	95	95	110	120
Linnéuniversitetet	1 100	1 339	1 418	1 177	100	120	125	105
Lunds universitet	2 089	2 480	2 312	1 911	192	185	185	185
Malmö universitet	1 721	2 148	1 912	1 586	191	190	154	187
Marie Cederschiöld Högskola	0	0	93	54	0	0	25	28
Mittuniversitetet	669	730	654	536	80	91	84	100
Mälardalens universitet	1 324	1 590	1 723	1 143	91	85	80	85
Stockholms universitet	2 678	3 098	3 071	2 510	230	235	235	250
Södertörns högskola	1 421	1 880	1 692	1 367	65	65	68	110
Umeå universitet	2 148	2 921	2 818	2 105	190	214	186	203
Örebro universitet	1 723	2 146	2 033	1 607	132	135	135	135
Total	20 757	25 657	24 934	19 795	1 750	1 820	1 813	1 926

Utbildningar som leder till vissa yrkesexamina

Antalet civilingenjörsprogram med konkurrens – konkurrens avser här att utbildningen hade minst en reservplacerad sökande – ökade fram till vt 2016 såväl i första som i andra urvalet, för att därefter avta. Emellertid är det få civilingenjörsprogram som ges på våren. Det fanns fem sökbara program vid både första och andra urvalet vt 2023 (figur 7).

Civilingenjörsutbildningarna är några av de utbildningar som leder till yrken med relativt goda arbetsmarknadsutsikter enligt Statistiska centralbyrån (SCB) och Sveriges akademikers centralorganisation (Saco) ⁴.

Figur 7: Antal civilingenjörsprogram med konkurrens i första och andra urvalet, vt 2014–vt 2023.

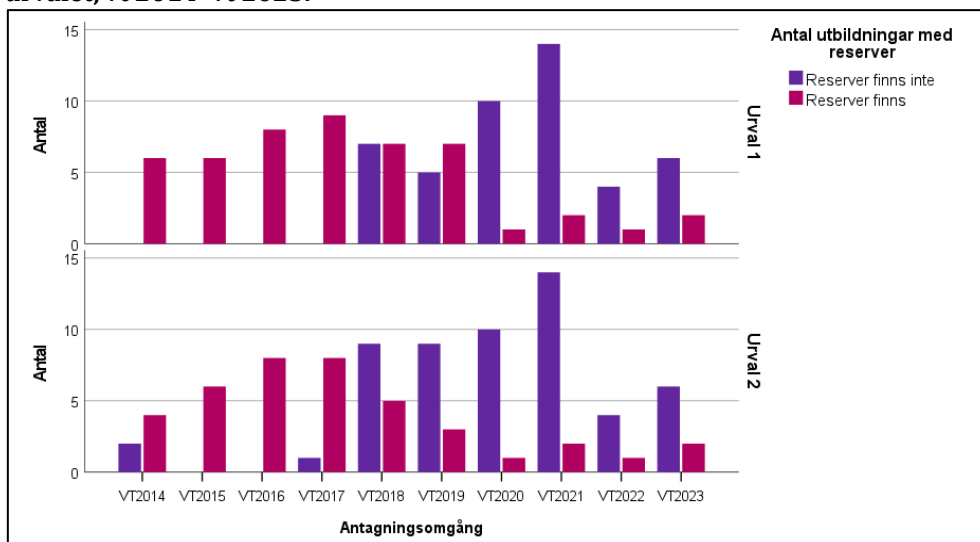

Antalet högskoleingenjörsutbildningar med konkurrens har ökat under perioden men minskat något under senare år. Emellertid ges få högskoleingenjörsprogram på våren.

Liksom för civilingenjörsutbildningarna har SCB och Saco bedömt att examinerade högskoleingenjörer har relativt goda framtida arbetsmarknadsutsikter (figur 8).

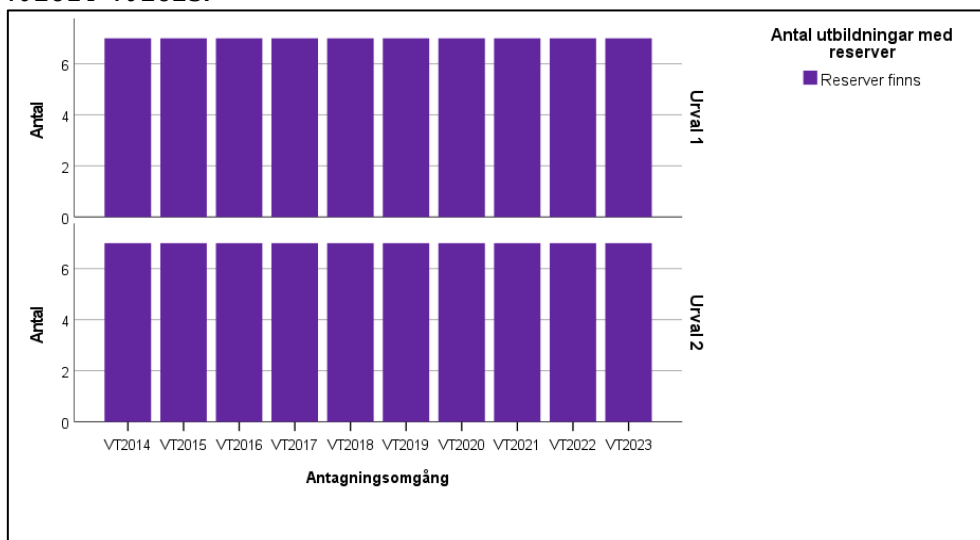
⁴ Statistiska centralbyrån, *Trender och prognoser 2020*, februari 2021 och Saco, *Framtidsutsikter – Här finns jobben för akademiker år 2026*, september 2021.

Figur 8: Antalet högskoleingenjörsprogram med konkurrens i första och andra urvalet, vt 2014–vt 2023.

Alla läkarprogram har haft väsentligt fler sökande än platser under hela perioden, trots att utbildningen byggts ut kraftigt. Examinerade från läkarutbildningen bedöms vara relativt efterfrågade på arbetsmarknaden under det närmaste decenniet (figur 9).

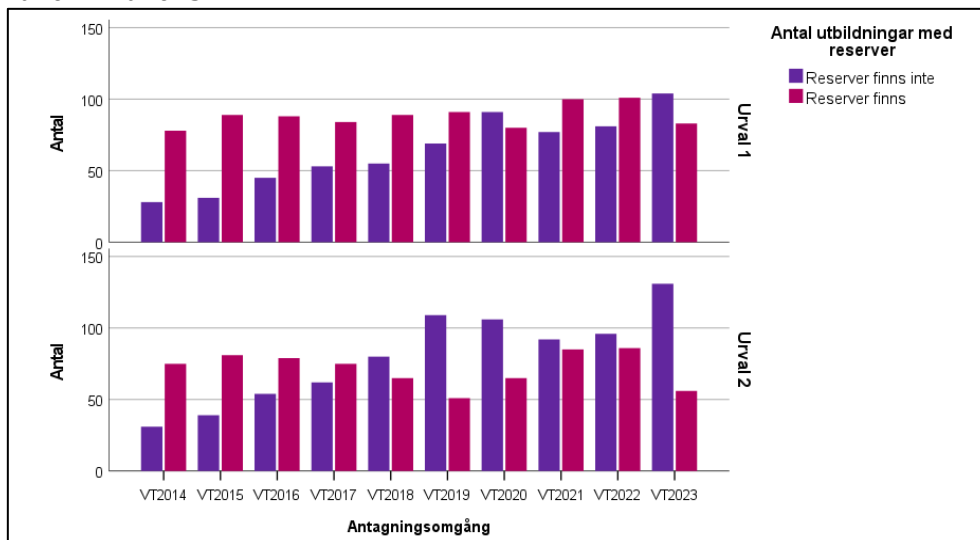
Figur 9: Antalet läkarprogram med konkurrens i första och andra urvalet, vt 2014–vt 2023.

Antalet läkarprogram som erbjuds har ökat betydligt under hela perioden, från 106 vt 2014 till 187 vt 2023, vid både första och andra urvalet. Däremot har antalet program med konkurrens legat omkring 90 samtliga vårterminer. Sammantaget innebär det att det är konkurrens till en mindre andel program i slutet än i början av perioden. Vt 2023 var det konkurrens till 44 procent av de 187 läkarutbildningarna, att jämföra med 74 procent av de 106 utbildningarna vt 2014 (figur 10).

Att fler lärarprogram erbjuds nu än i början av perioden är positivt med tanke på den stora brist på examinerade lärare som befaras under det närmaste decenniet. Examinerade från lärarprogram tillhör de examensgrupper det råder brist på och som bland annat SCB och Saco bedömt har mycket goda utsikter på arbetsmarknaden.

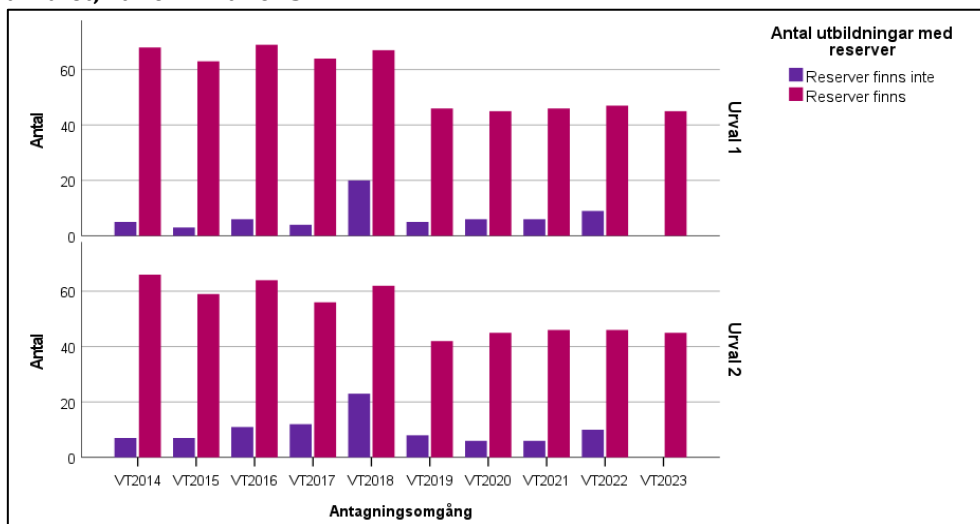
Figur 10: Antalet lärarprogram med konkurrens i första och andra urvalet, vt 2014–vt 2023.

Andelen sjuksköterskeutbildningar med konkurrens har legat högt under perioden, i genomsnitt 90 procent, och vt 2023 var det konkurrens till samtliga sjuksköterskeutbildningar. Det påtagligt mindre antalet sjuksköterskeutbildningar efter vt 2018 beror på att specialistsjuksköterskeutbildningar inte längre ingår i underlaget (figur 11).

Sjuksköterskeutbildningarna tillhör också gruppen av utbildningar som SCB och Saco pekar ut som utbildningar som ger goda eller mycket goda framtidsutsikter på arbetsmarknaden.

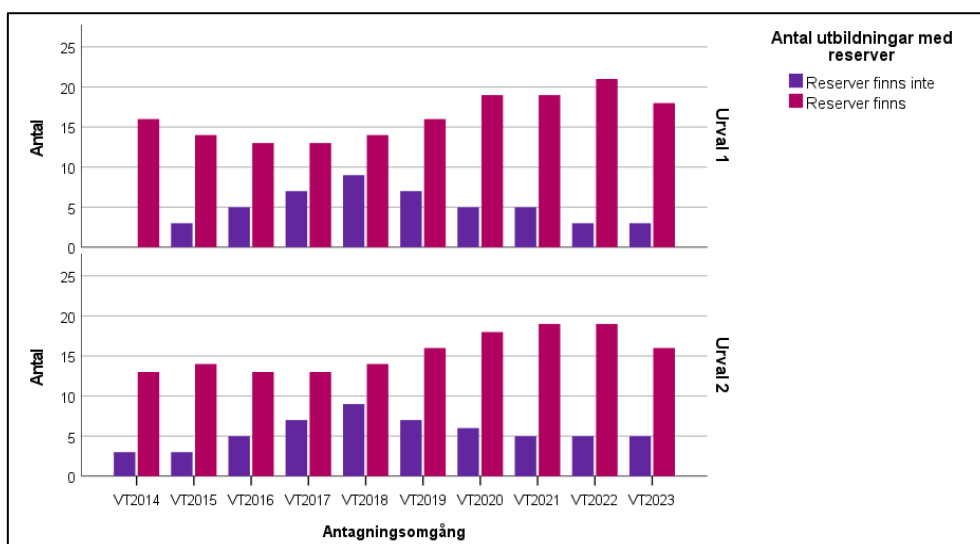
Figur 11: Antalet sjuksköterskeprogram med konkurrens i första och andra urvalet, vt 2014–vt 2023.

Antalet socionomprogram med konkurrens har varierat under perioden. Under de senaste åren har antalet program med konkurrens ökat och antalet utbildningar utan reserver minskat något. Vt 2022 var andelen socionomprogram med konkurrens 88 procent och vt 2023 var andelen 86 procent vid första urvalet (figur 12).

SCB och Saco bedömer att socionomutbildningarna syftar till yrken med på kort sikt relativt goda framtidsutsikter på arbetsmarknaden. På längre sikt bedöms det finnas risk för att efterfrågan på arbetsmarknaden på denna utbildningsgrupp understiger tillgången.

Figur 12: Antalet socionomprogram med konkurrens i första och andra urvalet, vt 2014–vt 2023.

Konkurrenssituationen

En annan aspekt av kompetensförsörjning handlar om hur konkurrensen ser ut bland sökande och deras chanser att antas. Olika utbildningar har olika många sökande. Några utbildningar har hundratals sökande men de allra flesta har väsentligt färre, ibland inga sökande alls. När det finns fler behöriga sökande än platser konkurrerar de sökande med varandra. Begreppet konkurrens avser här att utbildningen hade minst en reservplacerad sökande i första urvalet.

I antagningsomgången vt 2023 bestod utbudet vid första urvalet av 16 877 utbildningar (inklusive inställda utbildningar), fördelade på 765 program (4,5 procent) och 16 112 kurser (95,5 procent). Det var 0,5 procent färre utbildningar än vt 2022. För hela utbudet vt 2023 var det urval (konkurrens) till 15 procent av utbildningarna. Till resterande 85 procent behövdes inget urval,

samtliga behöriga sökande antogs. Andelen utbildningar med konkurrens vt 2023 var lägre än vt 2022 då den var 17 procent (tabell 7).

Det var ungefär två och en halv gånger vanligare med konkurrens till program än till kurser. Till knappt två av fem program och till knappt en av sju kurser var det konkurrens vt 2023. Konkurrens var också vanligare på grundnivå än på avancerad nivå. Störst andel utbildningar med konkurrens (37 procent) fanns bland program på grundnivå inklusive basnivå, som huvudsakligen består av basårsutbildningar.

Tabell 7: Antal utbildningar med eller utan konkurrens vid första urvalet vt 2023.

2023.

Utbildningstyp	Nivå						Totalt	
	Grund inkl. bas		Avancerad		Ej klassad			
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Program	653		106		6		765	
- Konkurrens	244	(37%)	20	(19%)	0	(0%)	264	(35%)
- Ej konkurrens	409	(63%)	86	(81%)	6	(100%)	501	(65%)
Kurs (inkl. kurspaket)	10 731		5 101		280		16 112	
- Konkurrens	1 628	(15%)	552	(11%)	67	(24%)	2 247	(14%)
- Ej konkurrens	9 103	(85%)	4 549	(89%)	213	(76%)	13 865	(86%)
Summa	11 384		5 207		286		16 877	
- Konkurrens	1 872	(16%)	572	(11%)	67	(23%)	2 511	(15%)
- Ej konkurrens	9 512	(84%)	4 635	(89%)	219	(77%)	14 366	(85%)

Konkurrenssituationen ser dock annorlunda ut ur ett sökandeperspektiv. När förstahandssökande fördelas efter om de sökt till utbildningar i konkurrens, framgår att majoriteten av de sökande konkurrerar. De har sökt till utbildningar med fler sökande än platser. Alla sökande har då inte kunnat antas och följaktligen har ett urval behövts.

Vid första urvalet var det nära 260 000 förstahandssökande, varav en av fem (20 procent) sökte ett program och fyra av fem (80 procent) sökte en kurs. Nära nio av tio (88 procent) av dem som sökte program behövde konkurrera om en plats medan 44 procent av dem som sökte kurser behövde konkurrera. Totalt sökte 53 procent av alla sökande till en utbildning med konkurrens och det var vanligare med förstahandssökande till en utbildning med konkurrens på grundnivå än på avancerad nivå (tabell 8).

Tabell 8: Antal förstahandssökande som sökt utbildning med eller utan konkurrens vid första urvalet vt 2023.

Konkurrens vid första utvärt 2023:

Utbildningstyp	Nivå						Totalt	
	Grund inkl. bas		Avancerad		Ej klassad			
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Program	49 025		2 811		0		51 836	
- Konkurrens	44 102	(90%)	1 721	(61%)	0	(0%)	45 823	(88%)
- Ej konkurrens	4 923	(10%)	1 090	(39%)	0	(0%)	6 013	(12%)
Kurs (inkl. kurspaket)	163 773		35 875		8 045		207 693	
- Konkurrens	75 510	(46%)	12 468	(35%)	4 366	(54%)	92 344	(44%)
- Ej konkurrens	88 263	(54%)	23 407	(65%)	3 679	(46%)	115 349	(56%)
Summa	212 798		38 686		8 045		259 529	
- Konkurrens	119 612	(56%)	14 189	(37%)	4 366	(54%)	138 167	(53%)
- Ej konkurrens	93 186	(44%)	24 497	(63%)	3 679	(46%)	121 362	(47%)

Till våren söker äldre i stor utsträckning program

Sökmönstret och konkurrenssituationen ser olika ut för olika åldersgrupper. De få förstahandssökande som är 19 år eller yngre sökte nära nog uteslutande till utbildningar på grundnivå (över 98 procent). Det är inte förvånande eftersom utbildningar på avancerad nivå vanligen förutsätter genomgångna studier på grundnivå som de som är 19 år eller yngre ännu inte hunnit med.

Vt 2023 utgjorde 19 år eller yngre 0,2 procent av samtliga förstahandssökande. De är så få att deras sökmönster inte fångas korrekt i en vårantagning. Därför fokuseras redovisningen på åldersgrupperna 20–24 år och 25 år eller äldre. De utgjorde 32 respektive 64 procent av förstahandssökande vt 2023, medan resterande knappt 4 procent var utan svenskt personnummer. I gruppen 20–24 år sökte 94 procent utbildningar på grundnivå, 72 procent till program och 22 procent i konkurrens. I den äldsta åldersgruppen, 25 år eller äldre, sökte 82 procent utbildningar på grundnivå, 83 procent till program och 43 procent i konkurrens.

Det är utan tvekan utbildningar på grundnivå som söks i störst utsträckning, 79,4 procent av alla förstahandssökande sökte sådana utbildningar. Att andelen som söker program på grundnivå i konkurrens är störst för den äldsta åldersgruppen är tvärtom jämfört med hur sökmönstret ser ut till en höstantagning då de istället söker sådana utbildningar i minst utsträckning av alla åldersgrupper. Det har att göra med att utbildningsutbudet av program till en vårantagning är ungefär en sjättedel av vad det är till en höstantagning. Det består också främst av lärarutbildningar och vårdutbildningar. Dessa utbildningar söks främst av något äldre och i större utsträckning av kvinnor. Av samtliga förstahandssökande till vt 2023 var 65 procent kvinnor, 32 procent män och knappt 4 procent utan svenskt personnummer. Bland dem som i första hand sökt till program i konkurrens var andelen kvinnor större, 72 procent. Andelen män var 27 procent och andelen utan svenskt personnummer var 1 procent.

Jämfört med vt 2022 är det 4 procent färre förstahandssökande vt 2023. Antalet som sökte i konkurrens har minskat från 56 procent vt 2022 till 53 procent vt 2023, vilket innebär minskad konkurrens vt 2023.

Totalt sett ville 53 procent av alla förstahandssökande komma in på 15 procent av vårens nära 16 900 utbildningar vid universitet och högskolor. Det åskådliggör utmaningarna med kompetensförsörjningen vad gäller högskoleutbildade. Huvudförklaringen till att det ser ut så är att utbildningarna är olika stora och att antalet sökande per utbildningsplats varierar. Exempelvis var det till vt 2023 i genomsnitt 181 förstahandssökande per program på grundnivå med konkurrens, medan det i genomsnitt var 5 förstahandssökande per kurs på avancerad nivå utan konkurrens. Ur ett kompetensförsörjningsperspektiv kan det indikera att utbildningsutbudet inte alltid stämmer överens med vad de sökande efterfrågar, men också att de sökande inte alltid väljer det som väntas efterfrågas på arbetsmarknaden framöver.

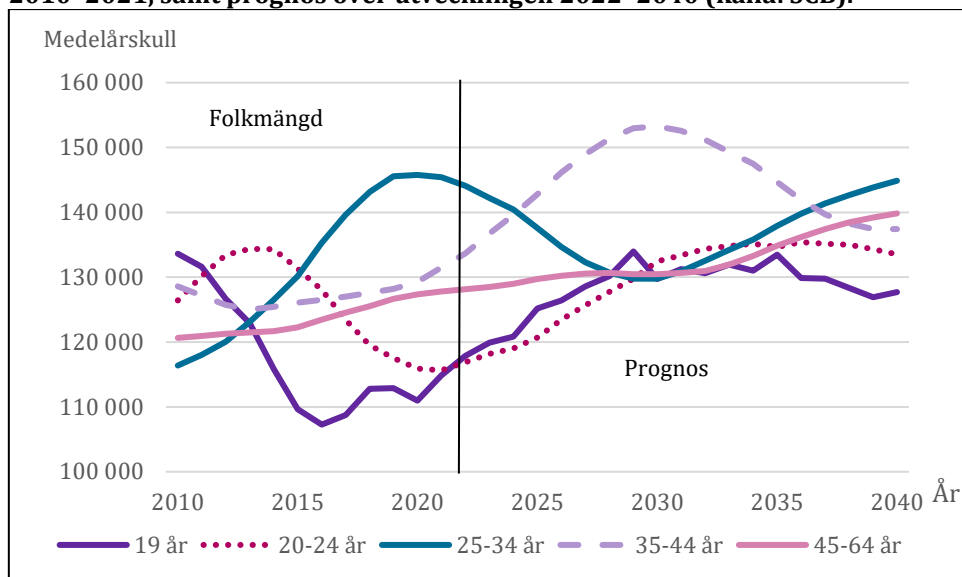
Kommande efterfrågan på högskoleutbildning

Utvecklingen av antalet personer i olika årskullar i befolkningen har betydelse för utvecklingen av antalet sökande till högskolan i olika åldersgrupper. För att belysa detta redovisas här dels den faktiska befolkningsmängden i olika åldersgrupper 2010–2021⁵ – som utgångspunkt – dels en prognos över den förväntade utvecklingen av befolkningsmängden i olika åldersgrupper 2022–2040 (prognos).

Den grupp som kommer direkt från gymnasiet och som söker till högskolan i störst utsträckning av alla åldersgrupper är 19-åringarna, som initialt under perioden minskande i antal men därefter har börjat öka igen. Från 2020 till 2030 förväntas antalet 19-åringar öka för varje år, för att därefter ligga på en hög nivå till 2035, för att slutligen minska något fram till 2040 (figur 13).

⁵ Uppgift om befolkningsmängd 2022 var inte tillgänglig när rapporten skrevs.

Figur 13: Det genomsnittliga antalet personer i olika årskullar i befolkningen 2010–2021, samt prognos över utvecklingen 2022–2040 (källa: SCB).

Det finns en mängd faktorer förutom befolkningens utveckling som påverkar om och när olika åldersgrupper övergår till högskolan, såsom hur arbetsmarknaden ser ut, bostadssituationen liksom om sökande kommer in på önskad utbildning eller inte. Rent demografisk kan dock efterfrågan på högskoleutbildning bland 19-åringar förväntas öka på grund av att de förväntas bli fler under de kommande 15 åren.

Utvecklingen för övriga åldersgrupper är snarlik, men med en förskjutning i tid i takt med stigande ålder. Även den stora studentgruppen 20–24-åringar växer under den kommande 15-årsperioden, efter att ha minskat i volym mellan 2013 och 2021. Åldersgruppen 25–34 år förväntas däremot minska under de kommande tio åren, men studiedeltagandet i denna åldersgrupp är lägre än i yngre åldersgrupper. Sambandet mellan demografisk utveckling och övergång till högskolan minskar med stigande ålder, men de stora åldersgrupperna 35–44 år och 45–64 år förväntas också växa fram till 2030.

Sammantaget ser den demografiska utvecklingen positiv ut ur ett efterfrågeperspektiv på högskoleutbildning eftersom åldersgrupperna med störst övergång till högskolan under de kommande 15 åren förväntas vara större än i dag.

I närtid ser konjunkturen ut att försämrats och som följd även arbetsmarknaden. Den 1 oktober 2022 infördes ett nytt förmånligt studiestöd (omställningsstudiestöd⁶) som ska underlätta omställning för personer som är mitt i arbetslivet. Sammantaget kan dessa faktorer bidra till att flera åldersgruppers efterfrågan på högskoleutbildning börjar öka under 2023.

⁶ I UHR:s antagningssystem finns ingen märkning av utbildningar som berättigar till omställningsstudiestöd.

Internationella kurser och masterutbildningar våren 2023

Antagningsomgångarna till internationella kurser och program på grundnivå (IK) och masterutbildningar (MASTER) vt 2023 var mindre omfattande än den nationella antagningsomgången, vilket är normalt. De internationella antagningsomgångarna inrättades hösten 2009 för att underlätta antagningsprocessen för utländska sökande och effektivisera bedömningen av deras meriter.

De internationella utbildningar som erbjuds i dessa antagningsomgångar ges vanligen på engelska och marknadsförs främst mot personer från utlandet, men är också öppna att söka för svenskar. Majoriteten av de sökande kan antas komma från utlandet då de inte har svenskt personnummer. I genomsnitt har andelen sökande utan svenskt personnummer varit över 80 procent sedan vt 2014 och vt 2023 var andelen 90 procent.

Notera att de internationella antagningsomgångarna till våren (både IK och MASTER) är väsentligt mindre än till hösten. Det gör att små antalsförändringar i exempelvis sökande kan ge stora procentuella förändringar.

Sedan 2011 är utbildningar på grundnivå och avancerad nivå – samt ansökan till dem – avgiftsbelagda för sökande som är medborgare i ett land utanför EU/EES och Schweiz och som inte är utbytesstudenter. Eftersom IK- och MASTER-omgångarna främst har utländska sökande blir avgiftshanteringen en central del i början av urvalsprocessen. Sökande som varken styrker att de är avgiftsbefriade eller betalar anmälningsavgiften på 900 kronor går inte vidare till behörighetsbedömning.

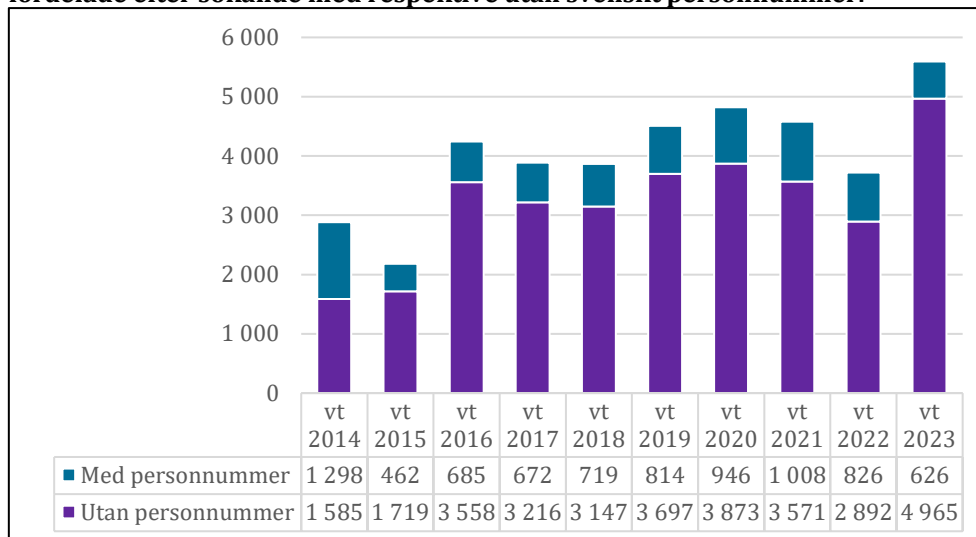
Sedan våren 2018 har IK- och MASTER-omgångarna ett urval, inte som tidigare två. Införandet av endast ett urval har medfört att behörighetsprövningen kunnat förlängas med omkring två veckor och att fler, främst avgiftsskyldiga sökande, hinner behörighetsprövas före urvalet. Det återspeglas i statistiken, där andelen betalande sökande som är behöriga ökade från i genomsnitt 42 procent per vårtermin till och med 2017, till omkring 56 procent under 2018 till 2023.

I detta kapitel jämförs det första (enda) urvalet i IK och MASTER vt 2023 med första urvalet i tidigare antagningsomgångar. För historisk statistik om andra urvalet i tidigare antagningsomgångar hänvisas till tidigare års trendrapporter.

Sökande och antagna till internationella kurser (IK)

Sista anmälningssdag var antalet sökande nära 5 600, vilket var 50 procent fler än till IK vt 2022. Antalet sökande med svenskt personnummer var 24 procent mindre, medan sökande utan svenskt personnummer var 72 procent fler, vilket kan hänga samman med att pandemirestriktioner tagits bort som underlättat internationella resor (figur 14).

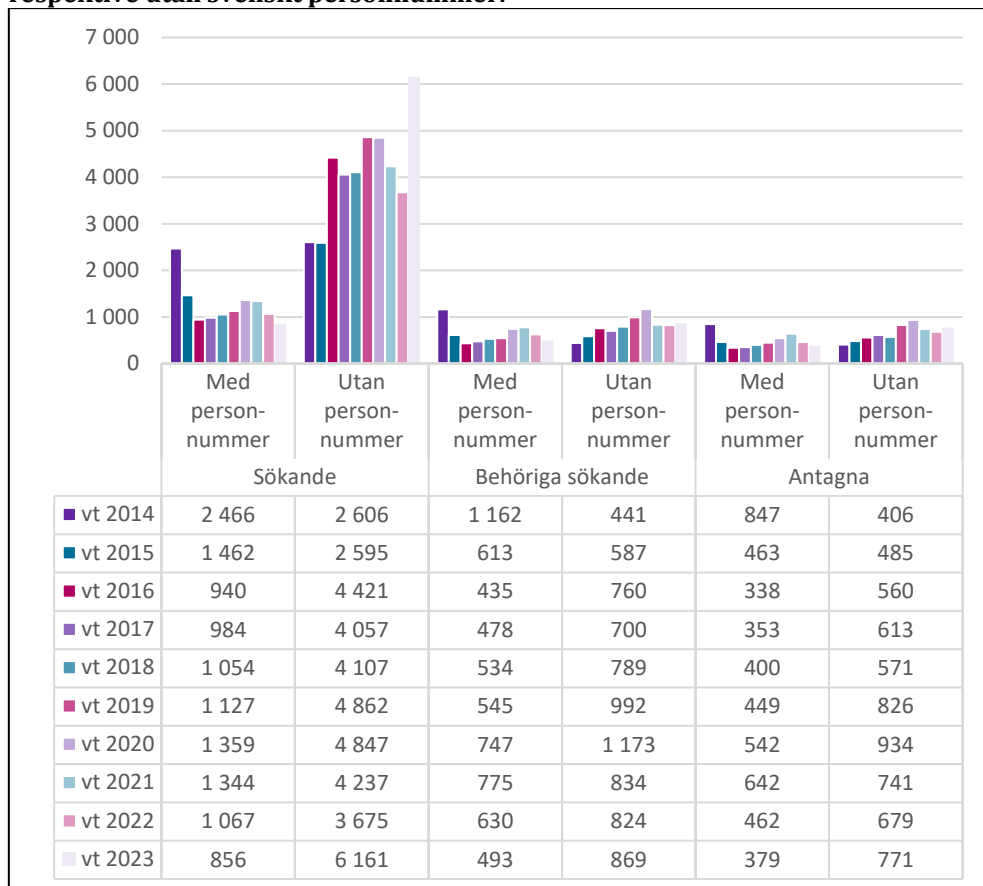
Figur 14: Antalet sökande till IK vt 2014–vt 2023 vid sista anmälningssdag fördelade efter sökande med respektive utan svenskt personnummer.

De sökande utan svenskt personnummer var betydligt fler än sökande med svenskt personnummer. Det är inte anmärkningsvärt eftersom antagningsomgången riktar sig till utländska sökande, som oftast saknar svenskt personnummer. Andelen sökande utan svenskt personnummer var 89 procent IK vt 2023.

Vid urvalet till IK vt 2023 var det 20 procent färre sökande med svenskt personnummer och 68 procent fler sökande utan svenskt personnummer, i förhållande till IK vt 2022. Det var också färre behöriga sökande med svenskt personnummer (minus 22 procent), medan det var fler behöriga sökande utan svenskt personnummer (plus 5 procent) IK vt 2023 jämfört med IK vt 2022. Det var även färre antagna med svenskt personnummer, minus 18 procent, medan det var 14 procent fler antagna utan svenskt personnummer (figur 15).

Figur 15: Antalet sökande (inklusive sena anmälningar), behöriga sökande och antagna vid urvalet till IK vt 2014–vt 2023, fördelade efter sökande med respektive utan svenskt personnummer.

Vid urvalet var andelen sökande utan svenskt personnummer 88 procent till IK vt 2023. Andelen per antagningsomgång har varit runt 80 procent sedan vt 2015. Andelen behöriga sökande som antogs ökade från IK vt 2022 till IK vt 2023 för både sökande med svenskt personnummer (från 73 till 77 procent) och sökande utan svenskt personnummer (från 82 till 89 procent). Totalt sett ökade andelen antagna av de behöriga sökande från 78 procent IK vt 2022 till 84 procent IK vt 2023, vilket tyder på att konkurrensen minskat trots att det totalt sett var fler sökande IK vt 2023 än IK vt 2022.

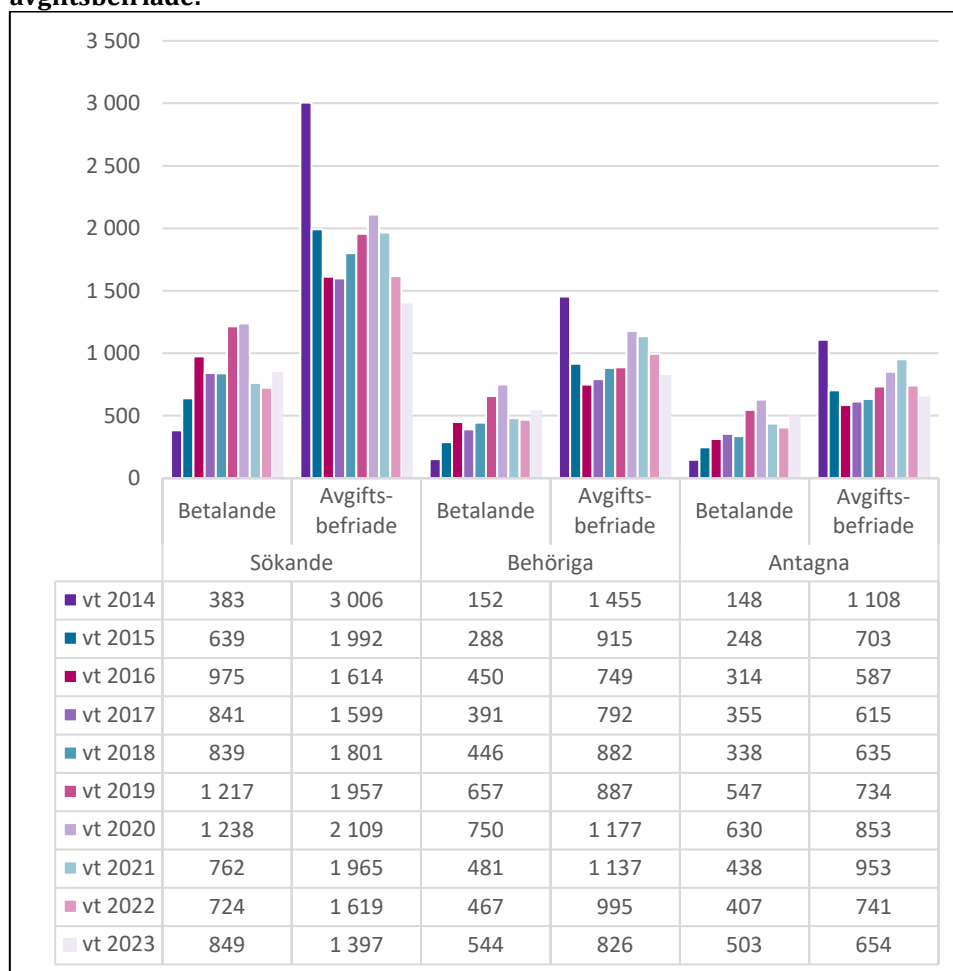
För att en sökandes behörighet ska bedömas måste den sökande antingen betala anmälningsavgift eller styrka avgiftsbefrielse. Antalet sökande som betalat anmälningsavgift var större IK vt 2023 än det var IK vt 2022 (plus 17 procent). De avgiftsbefriade sökande var 14 procent färre.

Av de sökande som betalat anmälningsavgiften IK vt 2023 var 64 procent behöriga, vilket var en mindre andel än IK vt 2022 då 65 procent var behöriga. För avgiftsbefriade sökande var andelen behöriga 59 procent IK vt 2023, vilket också var en mindre andel än IK vt 2022 då 61 procent var behöriga.

Andelen behöriga sökande som antogs IK vt 2023 var 92 procent för betalande sökande och 79 procent för avgiftsbefriade sökande. IK vt 2022 var andelen

behöriga 87 procent för betalande och 74 procent för avgiftsbefriade sökande. Antalet antagna ökade också totalt sett med 1 procent. Det var 24 procent fler betalande som antogs medan det var 12 procent färre avgiftsbefriade som antogs IK vt 2023 jämfört med IK vt 2022 (figur 16).

Figur 16: Antalet sökande, behöriga sökande och antagna vid urvalet till IK vt 2014–vt 2023, fördelade efter betalande anmälningssavgift respektive avgiftsbefriade.

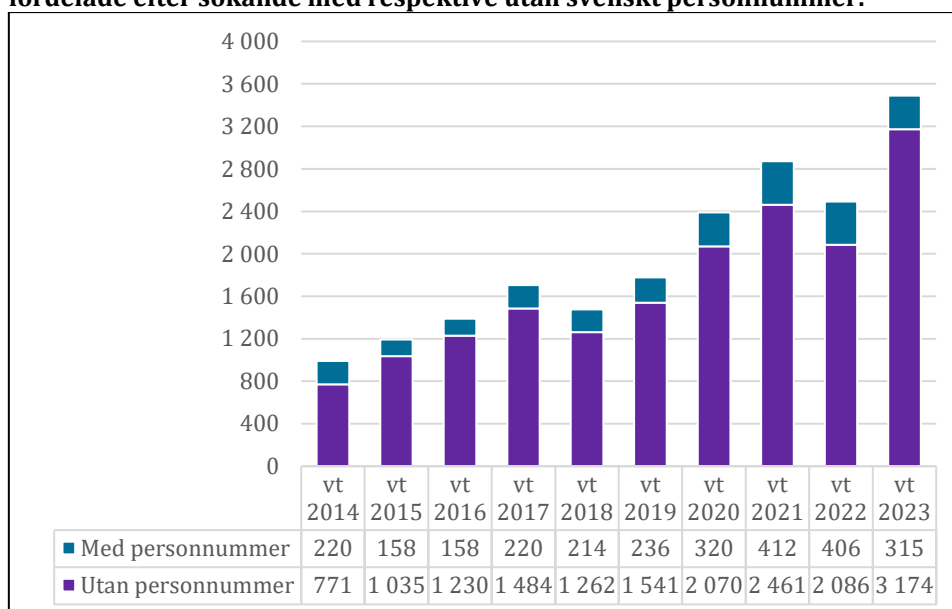

Enstaka sökande betalar anmälningssavgift trots att de är avgiftsbefriade och räknas då i båda grupperna i figuren. Därför kan summan av exempelvis antagna vara något större än antalet faktiskt antagna.

Sökande och antagna till masterprogram (MASTER)

Antalet sökande till MASTER vt 2023 var vid sista anmälningssdag 3 489, en ökning med 40 procent jämfört med vt 2022. Antalet sökande med svenskt personnummer minskade med 22 procent medan antalet sökande utan svenskt personnummer ökade med 52 procent. Liksom i tidigare MASTER-omgångar och i IK-omgångarna (se föregående avsnitt), är gruppen sökande utan svenskt personnummer överlägset störst. I MASTER vt 2023 är andelen sökande utan svenskt personnummer 91 procent medan den i MASTER vt 2022 var 84 procent (figur 17).

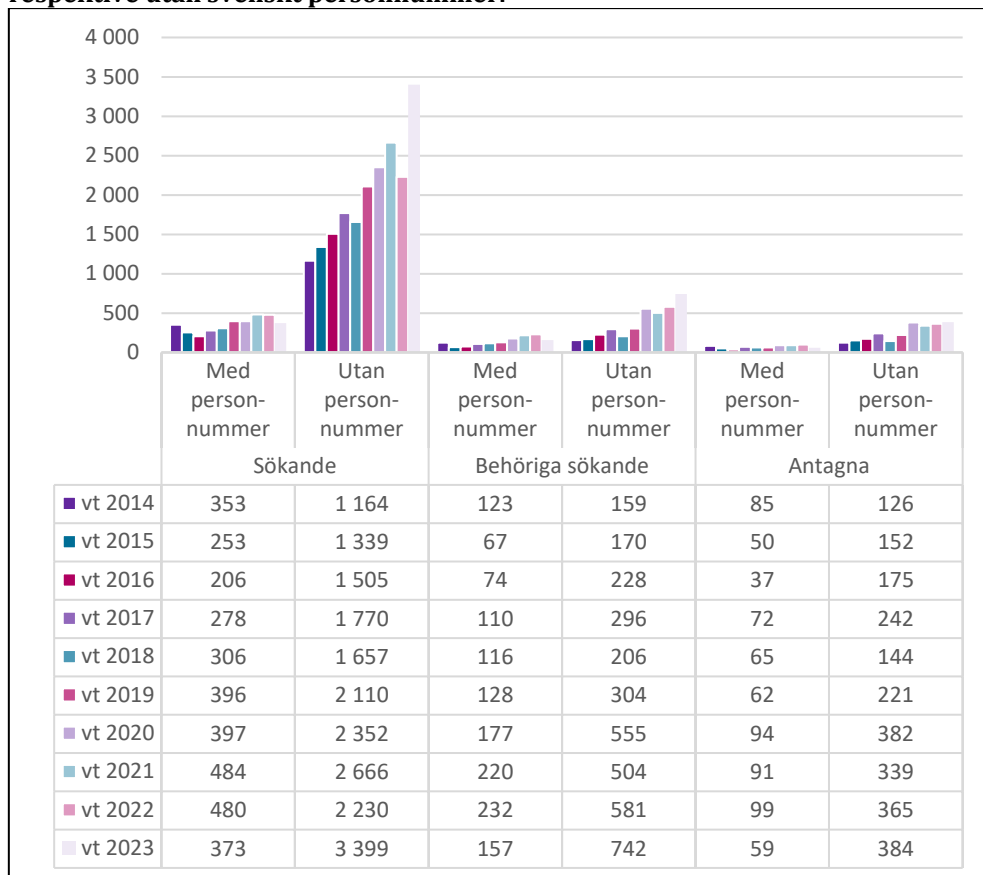
Figur 17: Antalet sökande till MASTER vt 2014–vt 2023 vid sista anmälningssdag fördelade efter sökande med respektive utan svenskt personnummer.

Vid urvalet till MASTER var det totala antalet sökande större vt 2023 än vt 2022, 3 772 att jämföra med 2 710 året innan. Det var färre sökande med svenskt personnummer (minus 22 procent) och 52 procent fler sökande utan svenskt personnummer (figur 18).

Totalt sett ökade antalet behöriga sökande med 11 procent från MASTER vt 2022. Behöriga sökande med svenskt personnummer var färre, ned 32 procent, medan behöriga sökande utan svenskt personnummer var fler, upp 28 procent. Totalt sett minskade antalet antagna med 5 procent från MASTER vt 2022. Antalet antagna med svenskt personnummer minskade, ned 40 procent, medan antagna utan svenskt personnummer var 5 procent fler vt 2023 jämfört med vt 2022.

Figur 18: Antalet sökande (inklusive sena anmälningar), behöriga sökande och antagna vid urvalet till MASTER vt 2014–vt 2023, fördelade efter sökande med respektive utan svenskt personnummer.

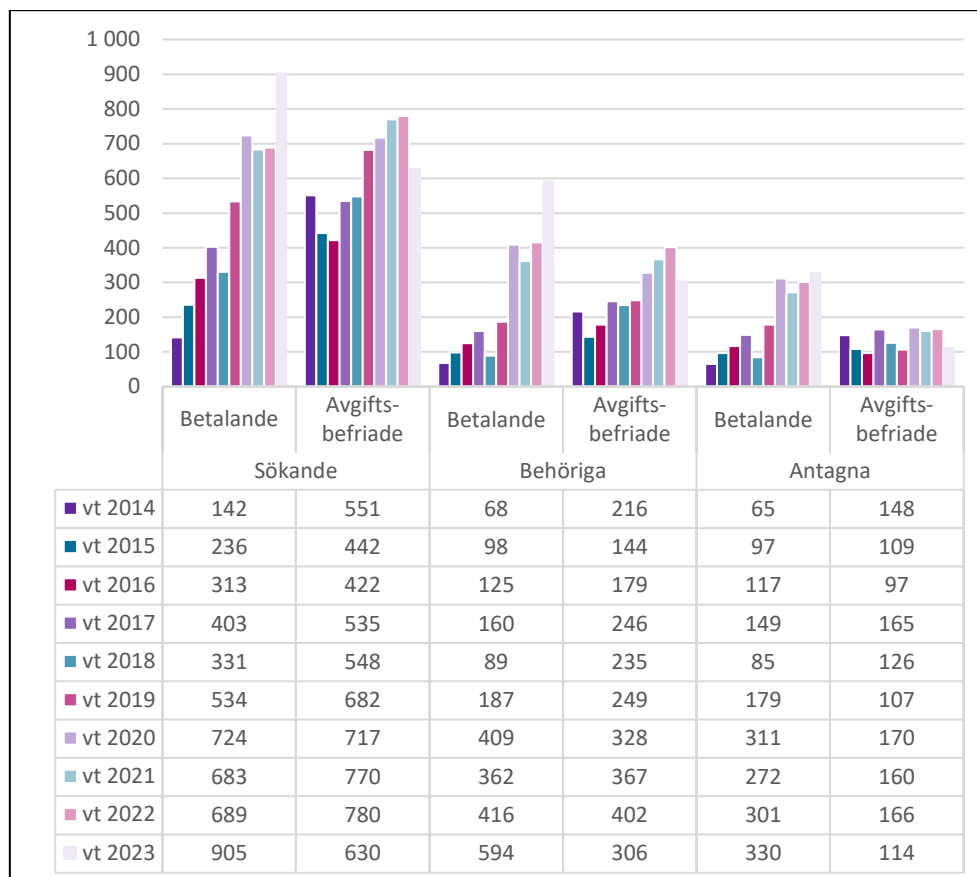

För att en sökandes behörighet ska bedömas måste den sökande antingen betala anmälningsavgift eller styrka avgiftsbefrielse. Antalet sökande som betalat anmälningsavgift var större MASTER vt 2023 än det var MASTER vt 2022 (plus 31 procent). De avgiftsbefriade sökande var 19 procent färre.

Av de sökande som betalat anmälningsavgiften MASTER vt 2023 var 66 procent behöriga, vilket var en större andel än MASTER vt 2022 då 60 procent var behöriga. För avgiftsbefriade sökande var andelen behöriga 49 procent MASTER vt 2023, vilket var en mindre andel än MASTER vt 2022 då 52 procent var behöriga.

Andelen behöriga sökande som antogs MASTER vt 2023 var 56 procent för betalande sökande och 37 procent för avgiftsbefriade sökande. MASTER vt 2022 var andelen behöriga 72 procent för betalande och 41 procent för avgiftsbefriade sökande. Antalet antagna minskade totalt sett med 5 procent. Det var 10 procent fler betalande som antogs medan det var 31 procent färre avgiftsbefriade som antogs MASTER vt 2023 jämfört med MASTER vt 2022 (figur 19).

Figur 19: Antalet sökande (inklusive sena anmälningar), behöriga sökande och antagna vid urvalet till MASTER vt 2014–vt 2023, fördelade efter avgiftsskyldiga som betalat anmälningssavgift respektive avgiftsbefriade.

Enstaka sökande betalar anmälningssavgift, trots att de är avgiftsbefriade, och räknas då i båda grupperna i figuren. Därför kan summan av exempelvis antagna vara något större än antalet faktiskt antagna.

Vårtrender 2014– 2023

I det här kapitlet beskrivs utvecklingen över längre tid. För samtliga uppgifter i kapitlet gäller att inställda utbildningar inte ingår. Statistiken omfattar perioden vt 2014 till vt 2023 och i underlaget ingår antalet sökande, behöriga sökande, antagna och reserver för hela utbildningsutbudet, uppdelade efter kön (kvinna eller man, enligt personnummer). Notera att sökande utan svenskt personnummer inte är uppdelade utifrån kön.

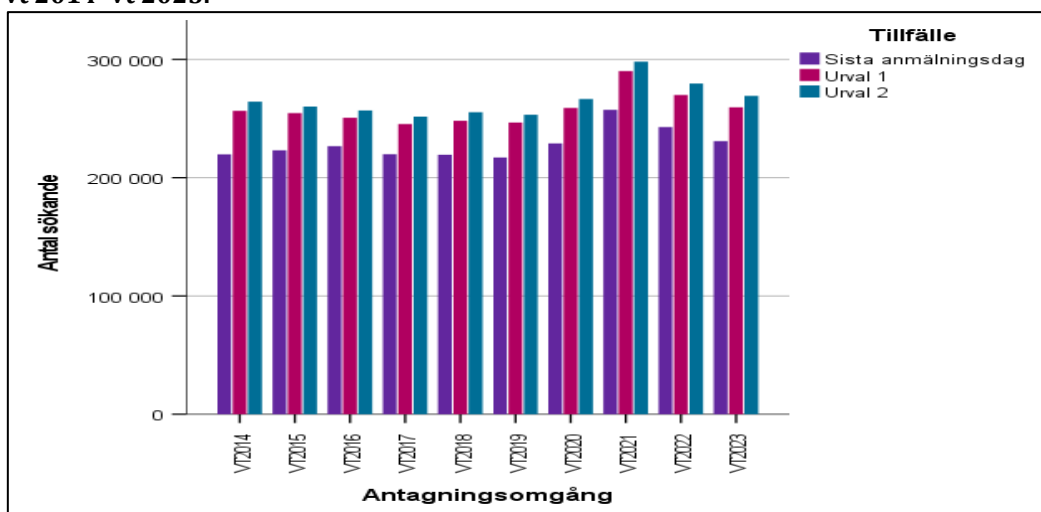
I kapitlet ingår också en redovisning av sökande och antagna till utbildningar som leder till sex specifika grupper av yrkesexamina och antalet utbildningar som gått att söka.

Sökande

Antalet sökande vid sista anmälningssdag var snarlikt från vt 2014 till vt 2019 för att därefter öka, i synnerhet vt 2021. Då ökade antalet sökande vid första anmälningssdag till totalt nära 257 500 sökande, en uppgång med 12 procent jämfört med vt 2020 och det största antalet hittills i en vårantagning. Det var en följd av det ökade intresset för högskolestudier under pandemin.

Trenden är densamma för alla måttillfällen; sista anmälningssdag, urval ett och urval två. Men vt 2022 minskade antalet sökande och de minskade ytterligare vt 2023, med 5 procent. Det är sannolikt den förändrade pandemisituationen som lett till att färre söker till högskolan. Trots den stora avmattningen jämfört med 2021 är intresset för att söka högskoleutbildning fortfarande stort, men påminner nu mer om nivåerna före pandemin (figur 20).

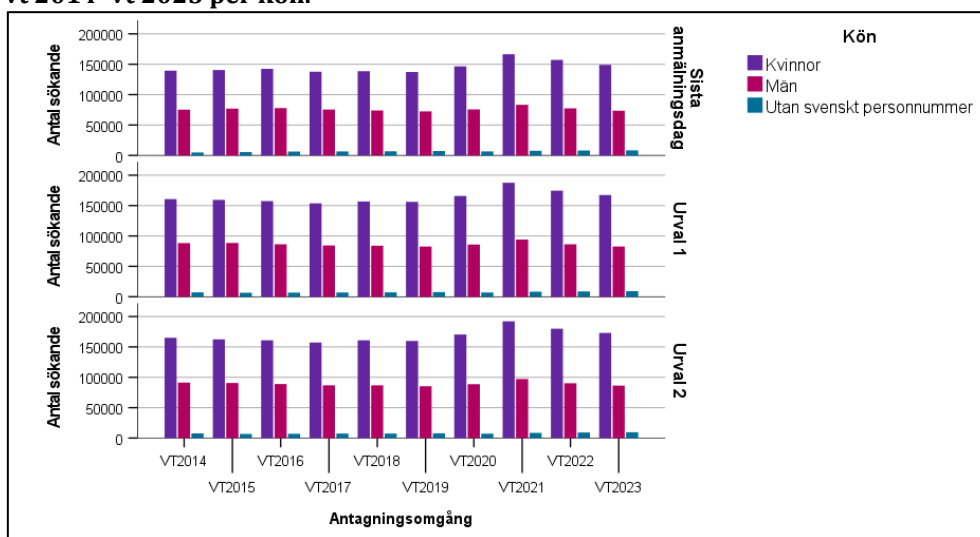
Figur 20: Antal sökande vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet, vt 2014–vt 2023.

Könsfördelningen bland de sökande

Bland sökande har andelen kvinnor varit större än andelen män under hela perioden: 62–65 procent kvinnor, att jämföra med 32–35 procent män (2–4 procent har inte svenskt personnummer). Fördelningen mellan kvinnor, män och sökande utan personnummer är liknande över antagningsomgången. Det tyder på att det är lika vanligt för kvinnor, män och sökande utan personnummer att göra sena anmälningar (figur 21).

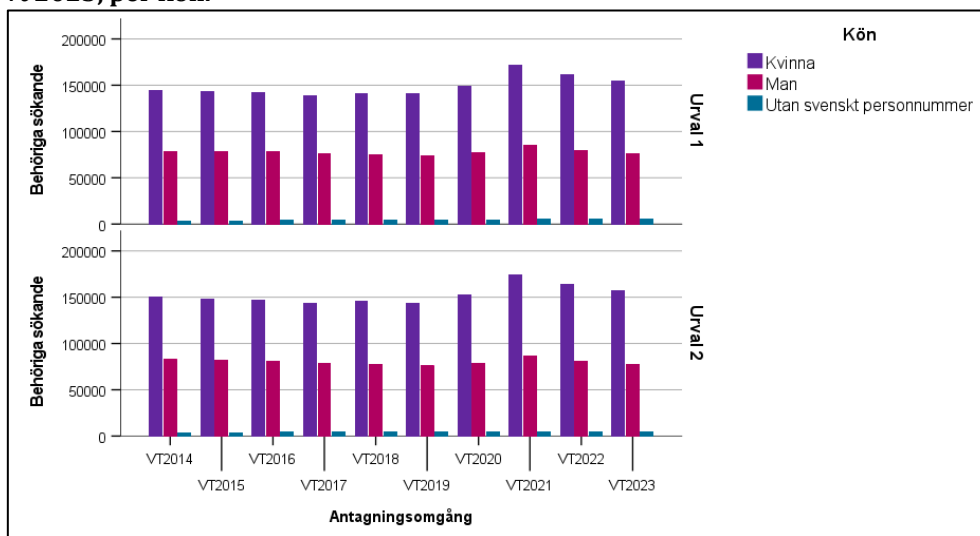
Figur 21: Antal sökande vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet vt 2014–vt 2023 per kön.

Antalet behöriga sökande har samvarierat med antalet sökande, och utvecklats positivt vt 2020 och vt 2021, men därefter minskat både vt 2022 och vt 2023 (figur 22).

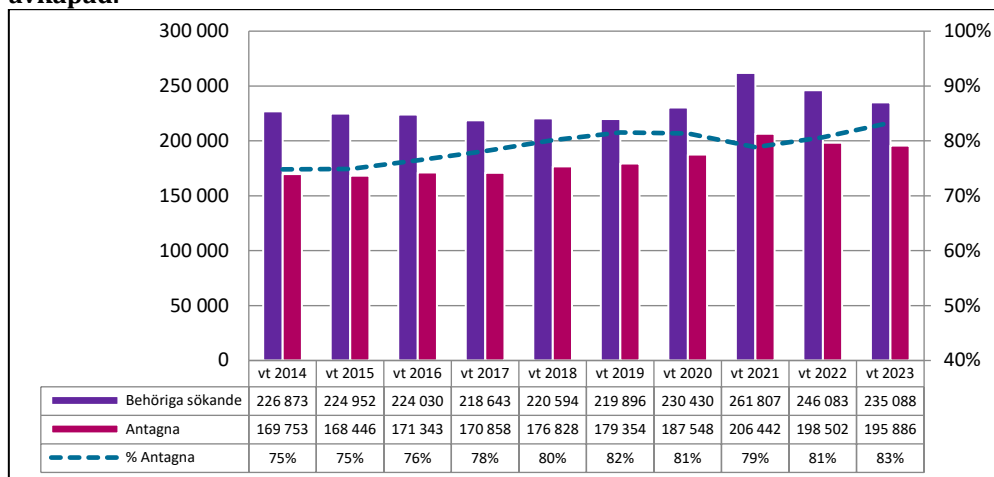
Under hela perioden vt 2014 till vt 2023 har andelen kvinnor bland behöriga sökande varit cirka 64 procent, andelen män cirka 34 procent och andelen utan personnummer cirka 2 procent. Vid andra urvalet vt 2023 var det 4 procent färre behöriga sökande för både kvinnor och män än vid samma tillfälle vt 2022.

Figur 22: Antal behöriga sökande vid första och andra urvalet vt 2014 till vt 2023, per kön.

Andelen av de behöriga sökande som antas ger en indikation på hur konkurrenssituationen på totalnivå har förändrats över tid. Under den redovisade perioden har andelen legat omkring 81 procent, det vill säga ungefär fyra av fem behöriga sökande till en vårtermin har antagits. Utvecklingen har dock varit att andelen ökat fram till och med vt 2019 till 82 procent för att därefter minska till 79 procent vt 2021. Därefter ökade den igen och vt 2023 var den 83 procent, vilket tyder på att konkurrenssituationen – trots färre antagna – minskat jämfört med vt 2022 (figur 23).

Figur 23: Antal behöriga sökande, antagna och andelen antagna av de behöriga sökande vid första urvalet vt 2014–vt 2023. Notera att andelsskalan till höger är avkapad.

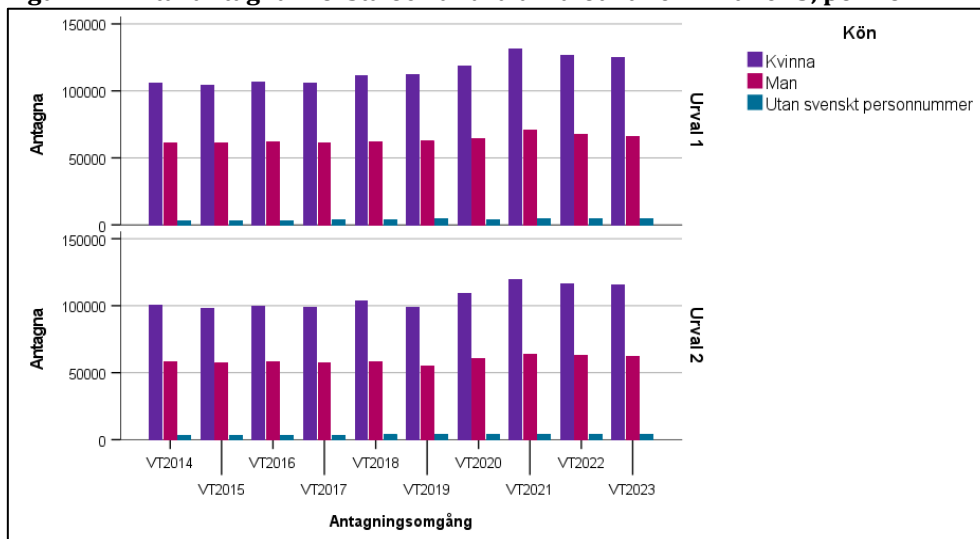
Antagna

Antalet antagna fluktuerade omkring 170 000 per år vid första urvalet fram till vt 2017. Från och med vt 2018 har antalet antagna ökat och vt 2021 var antalet antagna drygt 206 400, det största antalet som noterats för en vårtermin och en ökning med 10 procent från vt 2020. Därefter minskade antalet antagna och minskningen vt 2023 var 1 procent till 195 900, vilket historiskt sett fortsatt är ett stort antal antagna.

Andelen kvinnor av de antagna har varit omkring 63 procent och andelen män cirka 35 procent under perioden vt 2014 till vt 2023. Andelen av de antagna som inte har svenskt personnummer har varit omkring 2 procent under samma period (figur 24).

Antalet antagna minskar mellan första och andra urvalet. Det beror på att sökande tackar nej till utbildningsplatser, att utbildningar ställs in och att lärosäten justerar antagningstalen för att undvika överintag. Under perioden vt 2014 till vt 2023 minskade antalet antagna med cirka 13 000 mellan första och andra urvalet. Vt 2023 var det drygt 14 000 färre personer antagna (7 procent färre) i urval två jämfört med urval ett.

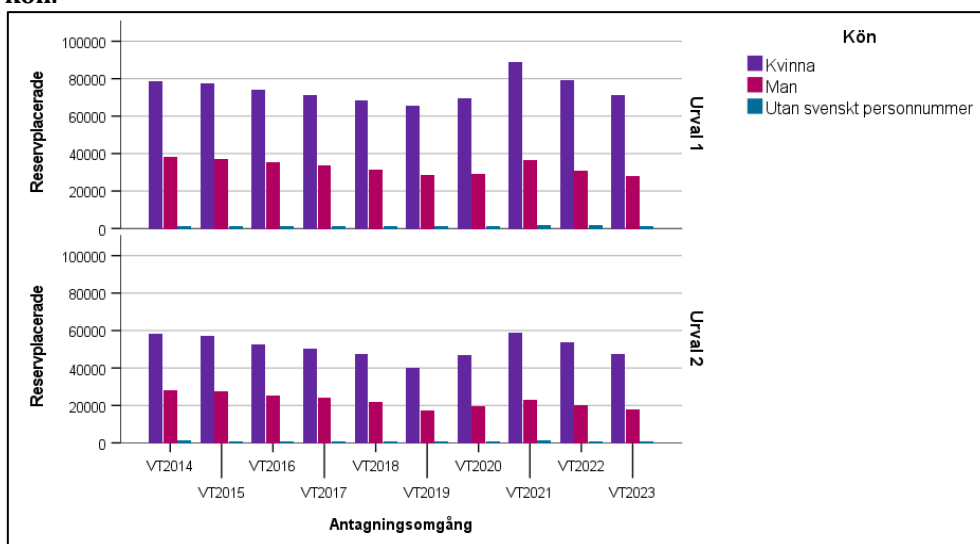
Figur 24: Antal antagna i första och andra urvalet vt 2014–vt 2023, per kön.

Antalet reservplacerade minskar mellan första och andra urvalet, beroende på att antagna och reservplacerade tackar nej och stryks från sin plats eller att reservplacerade tackar ja och antas. Antalet reservplacerade minskade med omkring 30 procent mellan urval ett och två fram till och med vt 2018. Sedan dess har minskningen ökat och vt 2023 var det 34 procent färre reservplacerade vid det andra urvalet än vid det första urvalet.

Utvecklingen av antalet reservplacerade påminner om den för antalet sökande, med största antalet vt 2021. Antagningsomgången vt 2023 minskade antalet reservplacerade i första urvalet med 10 procent från 111 200 till 99 800 jämfört med vt 2022 (figur 25).

Figur 25: Antal reservplacerade i första och andra urvalet vt 2014–vt 2023, per kön.

Utvecklingen har varit liknande oavsett kön. Könsfördelningen bland reservplacerade personer under perioden vt 2014 till vt 2023 har varit cirka 69 procent kvinnor och cirka 30 procent män. Drygt 1 procent av de reservplacerade under perioden var utan personnummer.

Sökande och antagna till utbildningar som leder till vissa yrkesexamina

Här beskrivs utvecklingen för utbildningar som leder till någon av följande yrkesexamina:

- Civilingenjörsexamen
- Högskoleingenjörsexamen
- Läkarexamen
- Lärarexamina
- Sjuksköterskeexamen
- Socionomexamen.

Notera att utbildningar som leder till lärarexamen är ett samlingsbegrepp som omfattar olika typer av utbildningar. Sedan hösten 2011 utfärdas fyra lärarexamina: förskollärary-, grundlärary-, ämneslärary- och yrkesläraryexamen. Här räknas också specialläraryexamen och specialpedagogexamen till lärarexamina.

Senare i rapporten redovisas mer detaljerad statistik om sökande till lärarutbildningar. Exempelvis redovisas sökande och antagna fördelade efter utbildningstyper, liksom sökande och antagna till grundlärary- och ämnesläraryutbildningar uppdelade efter inriktning.

Hämtningen av information om lärarutbildningar är optimerad för 2014 års förutsättningar. Det finns risk att utbildningar längre tillbaka i tiden inte har kommit med i hämtningen. Jämförelser med uppgifter före 2014 bör därför göras med försiktighet. Dessutom, efter ht 2019 sker mer än hälften av antagningen till speciallärar- och specialpedagogutbildningar i en separat antagningsomgång. Den separata antagningsomgången ingår inte i underlaget för den här rapporten. Därför bör de siffror som redovisas för lärarutbildningar i figurer här, och i synnerhet för specialpedagog- och speciallärarutbildningar, tolkas med försiktighet.

I statistiken för utbildningar som leder till sjuksköterskeexamen ingick påbyggnadsutbildningar till specialistsjuksköterskeexamen till och med vt 2018. Sedan ht 2018 har flertalet lärosäten valt att ha de utbildningarna i en separat antagningsomgång som inte ingår i statistikuttaget för den här rapporten. Det medför att uppgifterna för sjuksköterskeutbildningar sedan vt 2019 inte är jämförbara med tidigare terminer och att jämförelser över tid bör göras med försiktighet.

De flesta av utbildningarna som presenteras här hade som flest sökande vt 2016, sedan minskade antalet några år för att sedan öka vt 2020 och vt 2021. Men vt 2022 minskade antalet sökande. Det gjorde det också vt 2023 till fem av de sex presenterade yrkesutbildningarna (figur 26).

Följande uppgifter avser antalet sökande till utbildningar (vid det första urvalet) som leder till följande examina:

- **Civilingenjörsexamen**

Toppnotering vt 2016 med 935 sökande, därefter minskande antal för varje vår till 305 sökande vt 2020. Sedan en ökning till 552 sökande vt 2021, följt av minskning med 28 procent vt 2022 och med ytterligare 14 procent till 345 sökande vt 2023. Notera att få civilingenjörsutbildningar startar på våren.

- **Högskoleingenjörsexamen**

Toppnotering vt 2018 med 1 283 sökande, därefter minskande antal till 695 sökande vt 2020. Sedan en uppgång till 895 sökande vt 2021, följt av en minskning med 49 procent vt 2022, men en ökning av antalet sökande med 22 procent vt 2023. Notera att få högskoleingenjörsutbildningar startar på våren.

- **Läkarexamen**

Det var en topp vt 2016 med 5 337 sökande för att därefter minska till 4 932 sökande vt 2019. Sedan en successiv ökning till toppnoteringen vt 2022 med 5 917 sökande, följt av en minskning med 5 procent till 5 599 sökande vt 2023.

- **Lärarexamina**

Toppnotering vt 2016 med 14 050 sökande för att därefter minska till vt 2019 och sedan successivt öka till en ny toppnotering på 14 128 sökande vt 2021. Detta trots att antagningen till speciallärar- och specialpedagogutbildningar efter vt 2020 sker i en separat

antagningsomgång ⁷. Vt 2022 minskade antalet sökande med 9 procent och vt 2023 med ytterligare 14 procent till 11 066 sökande.

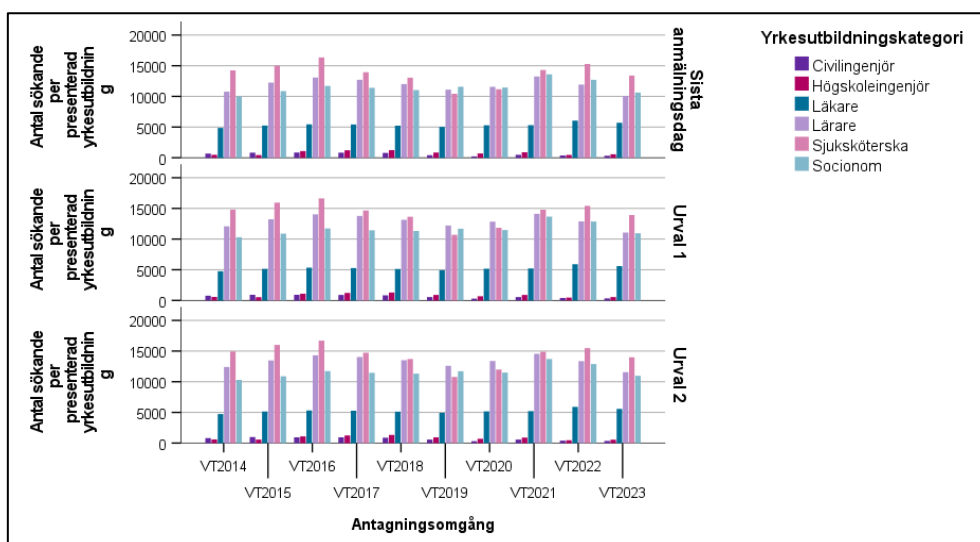
- **Sjuksköterskeexamina**⁸

Toppnotering vt 2016 med 16 632 sökande för att sedan minska till vt 2019 och därefter successivt öka till 15 426 sökande vt 2022, för att därefter minska med 10 procent till 13 931 sökande vt 2023.

- **Socionomexamen**

Återigen en topp vt 2016 med 11 740 sökande, därefter ungefär samma antal sökande till vt 2020, för att vt 2021 öka till en ny toppnotering på 13 681 sökande, följt av en nedgång med 6 procent vt 2022 och ytterligare 15 procent till 10 966 sökande vt 2023.

Figur 26: Totalt antal sökande till utbildningar som leder till vissa yrkesexamina, vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet vt 2014–vt 2023.

Antalet behöriga sökande till de olika yrkesexamensutbildningarna följer i stort trenden för samtliga sökande. Antalet behöriga sökande ökade fram till vt 2016 eller vt 2017. Efter det minskade antalet behöriga sökande successivt till vt 2019 eller vt 2020 för att öka påtagligt vt 2021. Vt 2022 började antalet behöriga sökande minska och vt 2023 minskade antalet ytterligare till samtliga utbildningar förutom högscoleingenjörsutbildningar (figur 27).

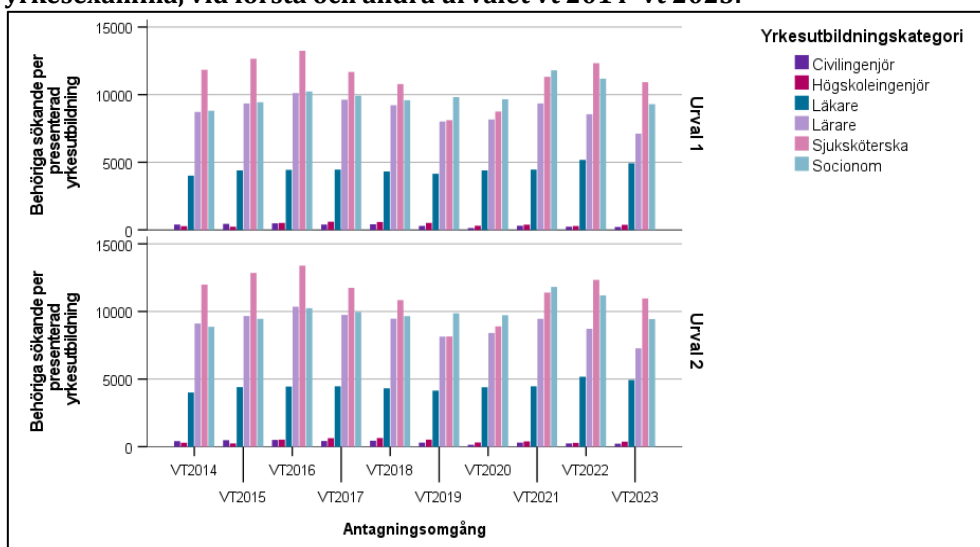
Antalet behöriga sökande vid första urvalet vt 2023 minskade till utbildningar till civilingenjör med 8 procent (små tal), till läkare med 5 procent, till lärare med 17 procent, till sjuksköterska med 11 procent och till socionom med 17 procent. Till

⁷ De lärosäten som ger speciallärar- och specialpedagogutbildningar har antagningen efter vt 2020 i en separat antagningsomgång. Den separata antagningsomgången för dessa utbildningar ingår inte i de siffror som redovisas i figurer för lärarutbildningar.

⁸ Statistik efter vt 2018 är inte jämförbar med tidigare terminer.

högskoleingenjör ökade antalet behöriga sökande med 31 procent (små tal) vt 2023 jämfört med vt 2022.

Figur 27: Antal behöriga sökande till utbildningar som leder till vissa yrkesexamina, vid första och andra urvalet vt 2014–vt 2023.

Antalet antagna till de olika yrkesexamensutbildningarna följer inte samma trender som totalt antal sökande och behöriga sökande. Det beror främst på att en del utbildningar redan har fler sökande än platser, och att fler sökande till redan fulla utbildningar reservplaceras istället för att antas, medan färre sökande leder till att färre reservplaceras men att antalet antagna inte nödvändigtvis påverkas (figur 28).

I följande avsnitt jämförs största antalet antagna till utbildningar som leder till vissa yrkesexamina med vt 2023 (vid första urvalet).

- **Civilingenjörsexamen**

Antalet antagna har legat omkring 90 fram till och med vt 2021 och har därefter minskat till cirka 50 både vt 2022 och vt 2023. Få utbildningar startar på våren.

- **Högskoleingenjörsexamen**

Antalet antagna var under 100 per vårtermin fram till vt 2017, ökade till drygt 200 vt 2018 och vt 2019 för att vt 2020 till och med vt 2023 minska till knappt 100 antagna. Få utbildningar startar på våren.

- **Läkarexamen⁹**

Antalet antagna har ökat varje år till och med vt 2020 i takt med att läkarutbildningen byggts ut med fler platser, från 981 vt 2014 till toppnoteringen 1 346 vt 2020. Men vt 2021 minskade antalet antagna med 15 procent. Minskningen av antalet antagna till läkarutbildningar hänger samman med att vissa lärosäten minskat överintaget till dessa

⁹ Av erfarenhet vet lärosätena att inte alla antagna kommer att börja studera. Därför görs ett överintag. Det innebär att ett lärosäte antar fler sökande till en utbildning än det finns plats för. Då får så många sökande som möjligt erbjudande om plats så tidigt som möjligt, samtidigt som överintaget för lärosätet förebygger en omfattande reservantagning vid terminsstart.

både vt 2021 och vt 2022. Men vt 2023 var det en ökning av antalet antagna med 5 procent till 1 281.

- **Lärarexamina**

Antalet antagna ökade successivt mellan vt 2014 och vt 2017, och har rört sig omkring 5 500 per vårtermin sedan dess. Vt 2023 var antalet antagna 5 procent färre än vt 2022.

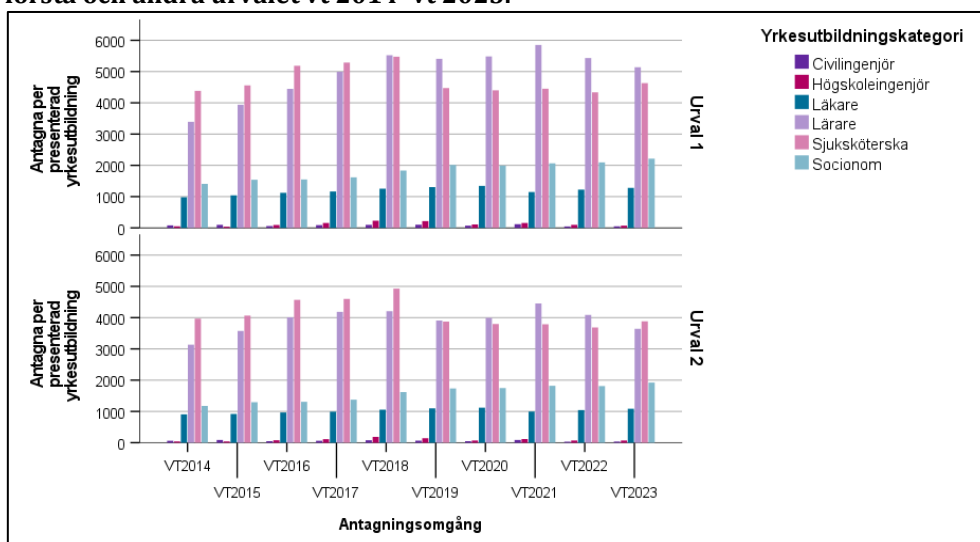
- **Sjuksköterskeexamen**

Antalet antagna ökade varje år från vt 2014 till toppnoteringen 5 479 antagna vt 2018, men minskade med 18 procent vt 2019 när specialistsjuksköterskeutbildningar inte längre ingick. Vt 2023 har antalet antagna ökat med 7 procent till 4 632. De medel regeringen skjutit till kan ha lett till en utbyggnad. Flaskhalsen har tidigare varit den verksamhetsförlagda delen i utbildningen (VFU), som sker inom vården och som varit svår att utöka.

- **Socionomexamen**

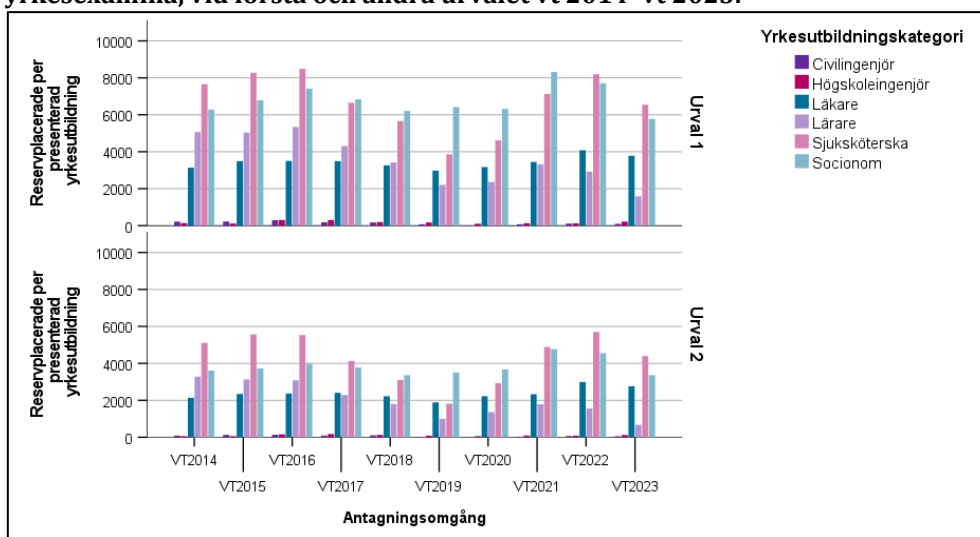
Antalet antagna har varierat under perioden och ökade för varje år till 2 017 antagna vt 2019, minskade något vt 2020 (minus 1 procent), men har därefter fortsatt att öka till toppnoteringen 2 217 antagna vt 2023, en ökning med 6 procent jämfört med vt 2022.

Figur 28: Antal antagna till utbildningar som leder till vissa yrkesexamina, vid första och andra urvalet vt 2014–vt 2023.

Antalet reservplacerade följer samma trender som antalet sökande till de redovisade yrkesexamensprogrammen. Sett till hela perioden har samtliga fått fler reserver. Flest reserver fanns vt 2016 när antalet sökande var som störst. Därefter har antalet reserver minskat till vt 2019 och planat ut vt 2020 i takt med att konkurrensen minskat. Sedan har antalet ökat vt 2021 när antalet sökande ökat, för att därefter minska som pendang till utvecklingen av antalet sökande vt 2022 och vt 2023 (figur 29).

Figur 29: Antal reservplacerade till utbildningar som leder till vissa yrkesexamina, vid första och andra urvalet vt 2014–vt 2023.

Sökande och antagna till lärarutbildningar

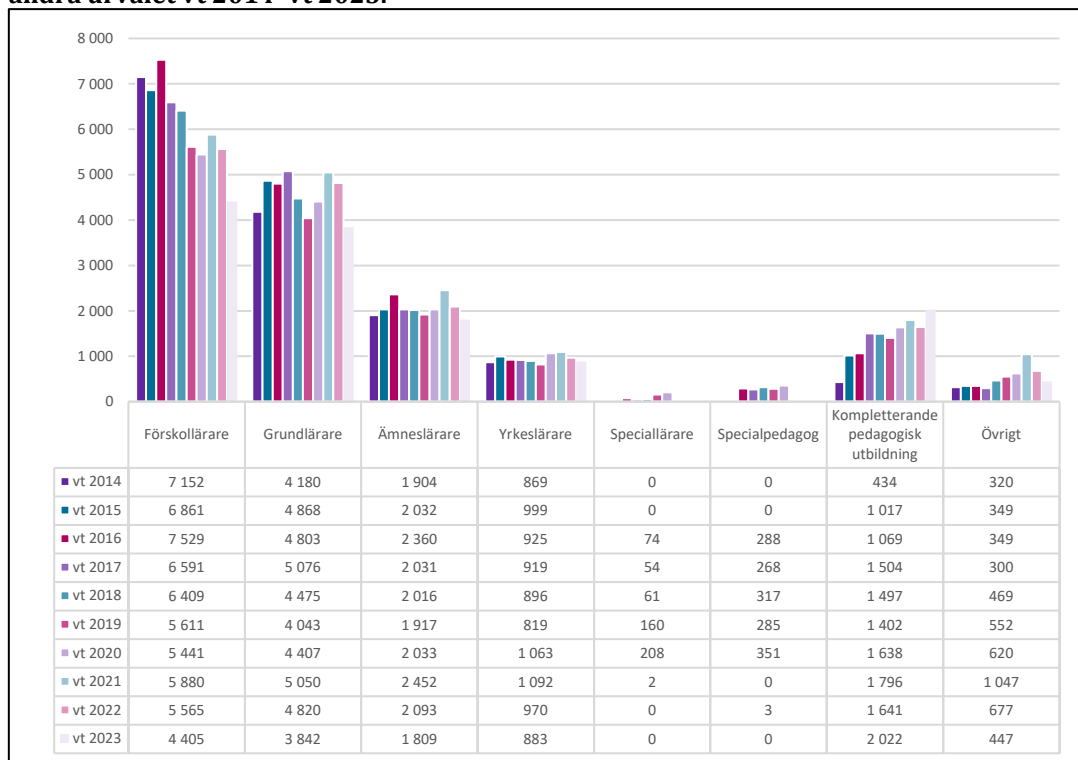
Tidigare i rapporten har antalet sökande, antagna med mera redovisats för lärarutbildningar som en helhet, med specialpedagoger och speciallärare medräknade. Här redovisas olika typer av lärarutbildningar separat, liksom olika inriktningar av grundlärar- och ämneslärarutbildningar. Notera att en och samma individ kan ha sökt och antagits till flera lärarutbildningar. Summan av sökande och av antagna till olika lärarutbildningar kan därför överstiga antalet individer som sökt och antagits till lärarutbildningar.

Nuvarande lärarutbildningar och examensordning för lärarexamina infördes från och med hösten 2011. Innan dess var utbildningarna annorlunda och inte helt jämförbara med nuvarande utbildningar. Redovisningen här avser uppgifter från vt 2014 till vt 2023.

Intresset för lärarutbildning har varierat under perioden mellan antagningsomgångarna. Grund-, ämnes- och förskollärare är de tre typer av lärarutbildningar som har flest sökande. De följer huvudsakligen samma trend med flest sökande vt 2016 eller vt 2017, därefter minskningar till vt 2020 för att öka till vt 2021. Därefter har antalet sökande minskat till vt 2022 och minskat ytterligare till vt 2023, till samtliga lärarutbildningar utom till kompletterande pedagogisk utbildning¹⁰ (figur 30).

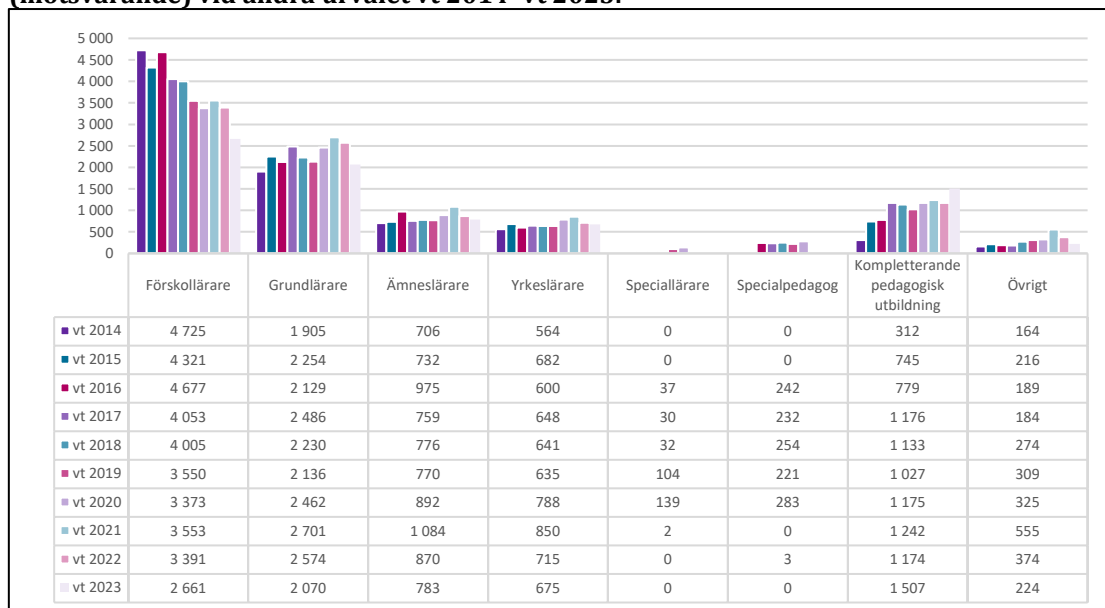
¹⁰ Här redovisas antagningsstatistiken sammantaget för både de lite längre och de nya kortare KPU-utbildningarna.

Figur 30: Antal sökande till lärarutbildningar per examen (motsvarande) vid andra urvalet vt 2014–vt 2023.

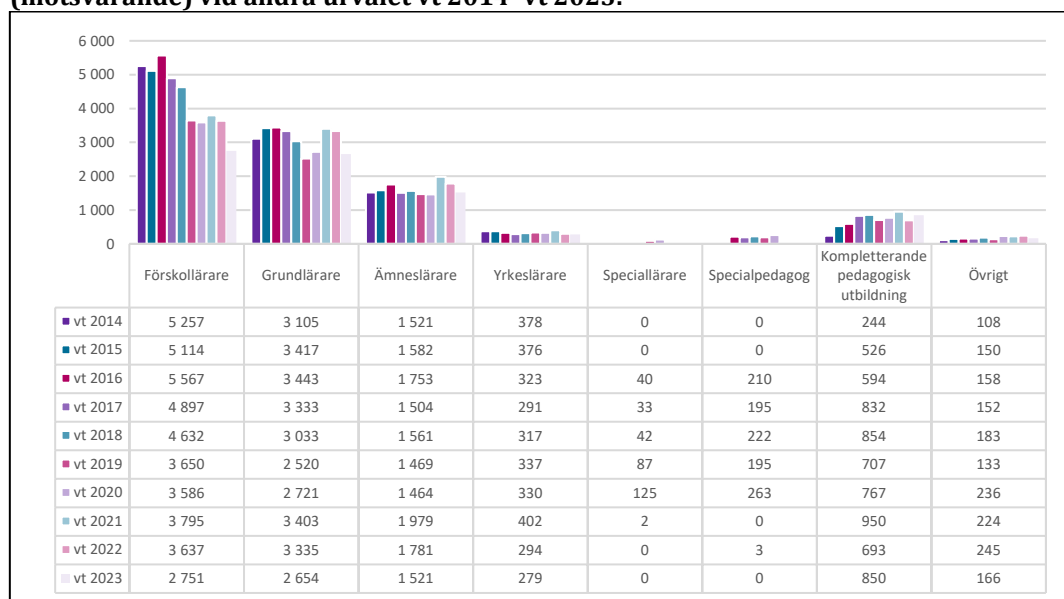
Trenden för antalet förstahandssökande följer i stort trenden för antalet sökande, med uppgångar till vt 2016 eller vt 2017, därefter nedgångar följda av en uppgång vt 2021 för samtliga lärarutbildningar. Vt 2022 vände utvecklingen ned och nedgången fortsatte vt 2023 då antalet förstahandssökande minskade till samtliga lärarutbildningar utom till kompletterande pedagogisk utbildning (figur 31).

Figur 31: Antal förstahandssökande till lärarutbildningar per examen (motsvarande) vid andra urvalet vt 2014–vt 2023.

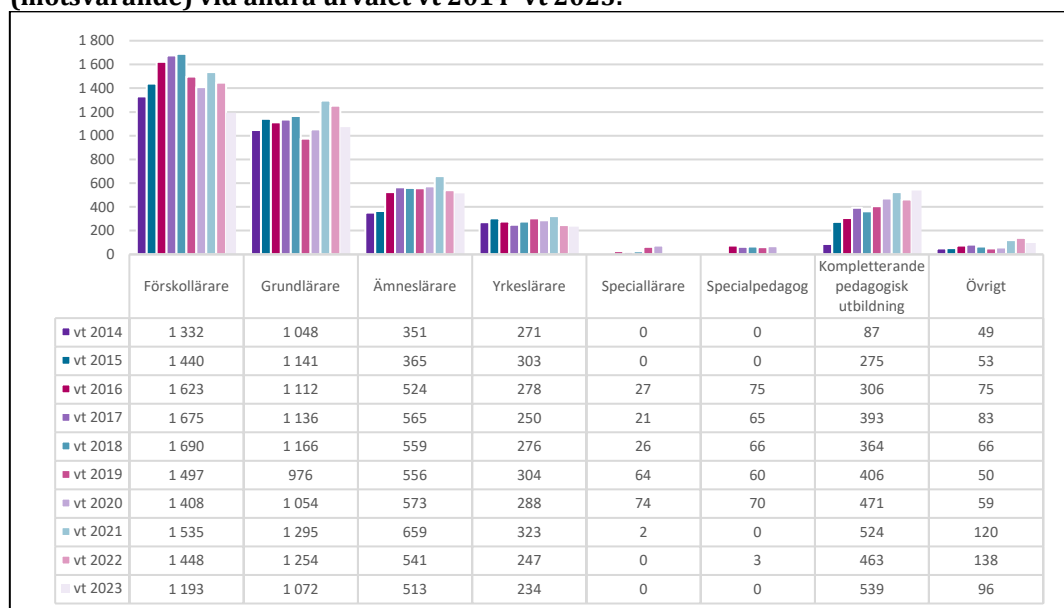
Antalet behöriga sökande till de olika typerna av lärarutbildningar följer i stort samma trend som antalet sökande totalt. De största antalen behöriga sökande noterades för några år sedan, men har minskat till samtliga lärarutbildningar vt 2023, förutom till kompletterande pedagogisk utbildning (figur 32).

Figur 32: Antal behöriga sökande till lärarutbildningar per examen (motsvarande) vid andra urvalet vt 2014–vt 2023.

Antalet antagna följer också samma trender som antalet sökande och behöriga sökande, med ökande antal fram till för några år sedan. Även om antalet antagna minskade vt 2023, förutom till kompletterande pedagogisk utbildning, är antalet antagna numera större för flera lärarutbildningstyper än vad det var i början av perioden (figur 33).

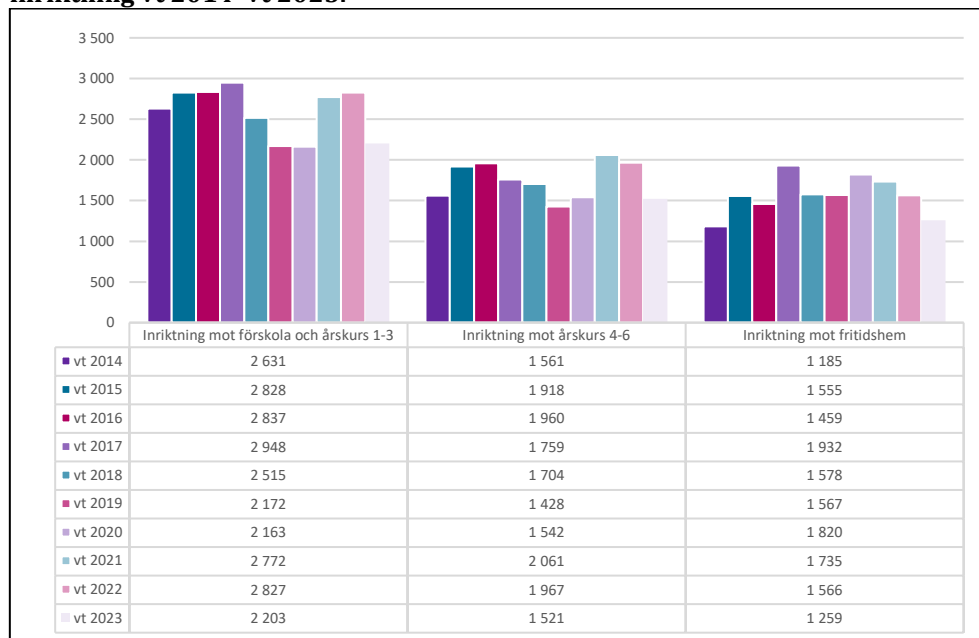
Figur 33: Antal antagna sökande till lärarutbildningar per examen (motsvarande) vid andra urvalet vt 2014–vt 2023.

Sökande och antagna till grundlärautbildningens olika inriktningar

Trenden för antalet sökande till grundlärautbildningen är i stort sett densamma för alla inriktningar. I början av perioden ökar antalet sökande för att sedan minska från och med vt 2016 eller vt 2017 till vt 2019. Därefter ökar antalet, men har gått ner med cirka 20 procent vt 2023 till samtliga inriktningar av grundlärautbildning (figur 34).

Figur 34: Antal sökande till grundlärautbildningar vid andra urvalet, per inriktning vt 2014–vt 2023.

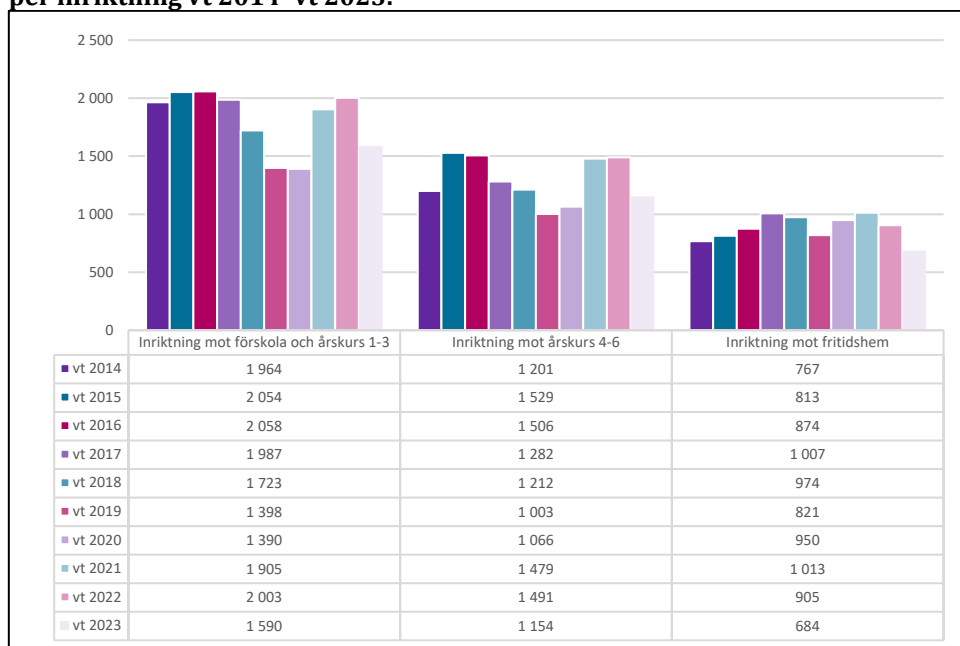
Antalet förstahandssökande till grundlärautbildningar har varierat över tid, men har minskat mellan vt 2021 och vt 2022 för samtliga inriktningar (figur 35).

Figur 35: Antal förstahandssökande till grundlärautbildningar vid andra urvalet, per inriktning vt 2014–vt 2023.

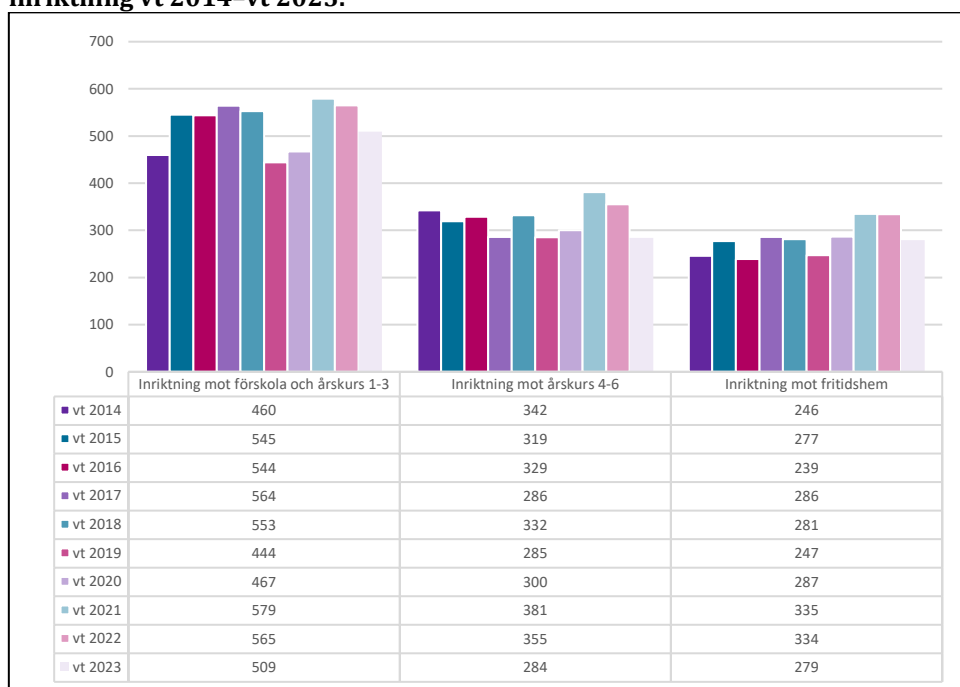
Antalet behöriga sökande till de olika inriktningarna av grundlärautbildningar har en snarlik trend som antalet sökande totalt (figur 36).

Figur 36: Antal behöriga sökande till grundlärautbildningar vid andra urvalet, per inriktning vt 2014–vt 2023.

Antalet antagna till de olika inriktningarna ökade fram till vt 2017/ vt 2018 och minskade sedan något. Till vt 2021 ökade antalet antagna för samtliga inriktningar till det största antalet som noterats under perioden, för att därefter minska både vt 2022 och vt 2023 (figur 37).

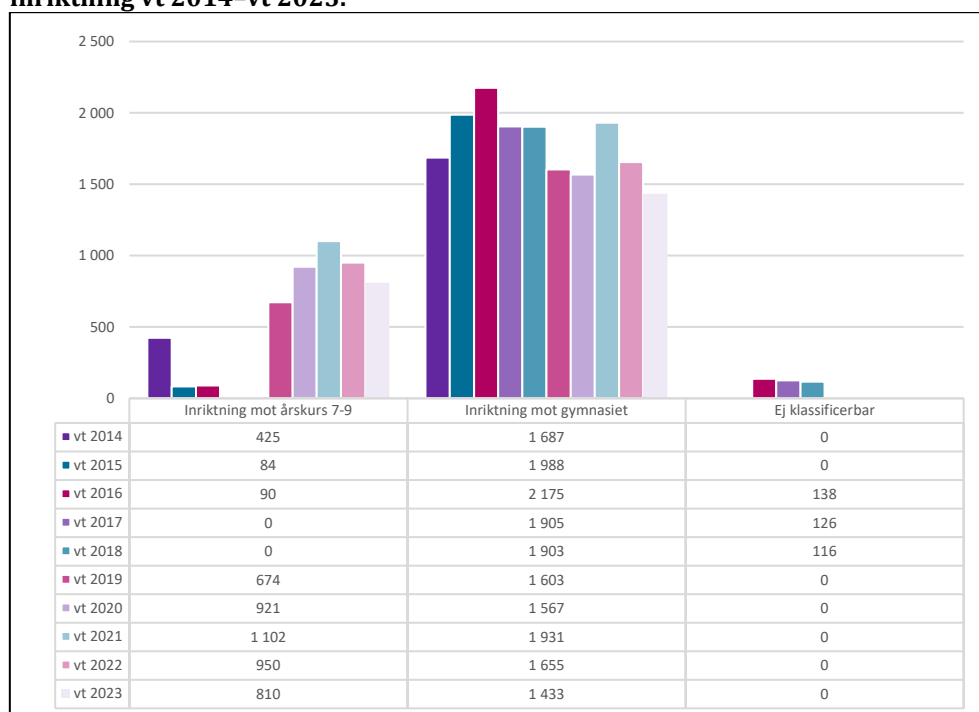
Figur 37: Antal antagna till grundlärautbildningar vid andra urvalet, per inriktning vt 2014–vt 2023.

Sökande och antagna till ämneslärarutbildningens olika inriktningar

Trenden för antalet sökande till ämneslärarutbildningar med inriktning mot årskurs 7–9 avviker från trenderna för de flesta andra lärarutbildningar eftersom antalet sökande minskade från vt 2014 till och med vt 2018. Från och med vt 2019 har antalet sökande ökat påtagligt. Det kan till viss del hänga samman med att ytterligare en ämneslärarutbildning 7–9, som är ett halvår kortare, infördes från och med den 2 juli 2018¹¹. Men vt 2023 minskade antalet sökande med omkring 15 procent till båda inriktningarna (figur 38).

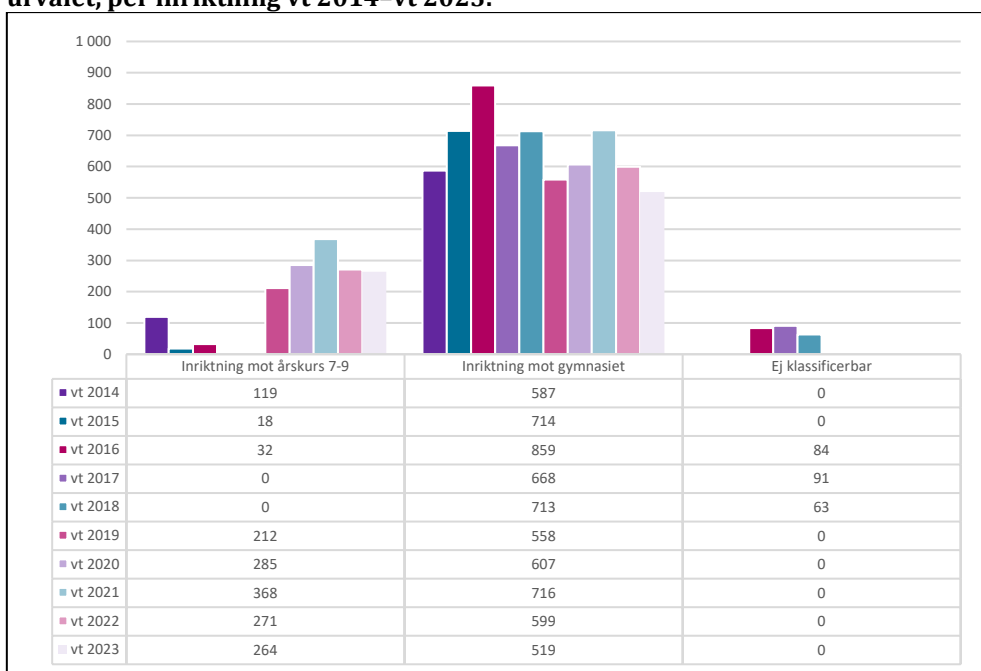
Figur 38: Antal sökande till ämneslärarutbildningar vid andra urvalet, per inriktning vt 2014–vt 2023.

Antalet förstahandssökande till de olika inriktningarna följer i stort samma trender som antalet sökande totalt (figur 39).

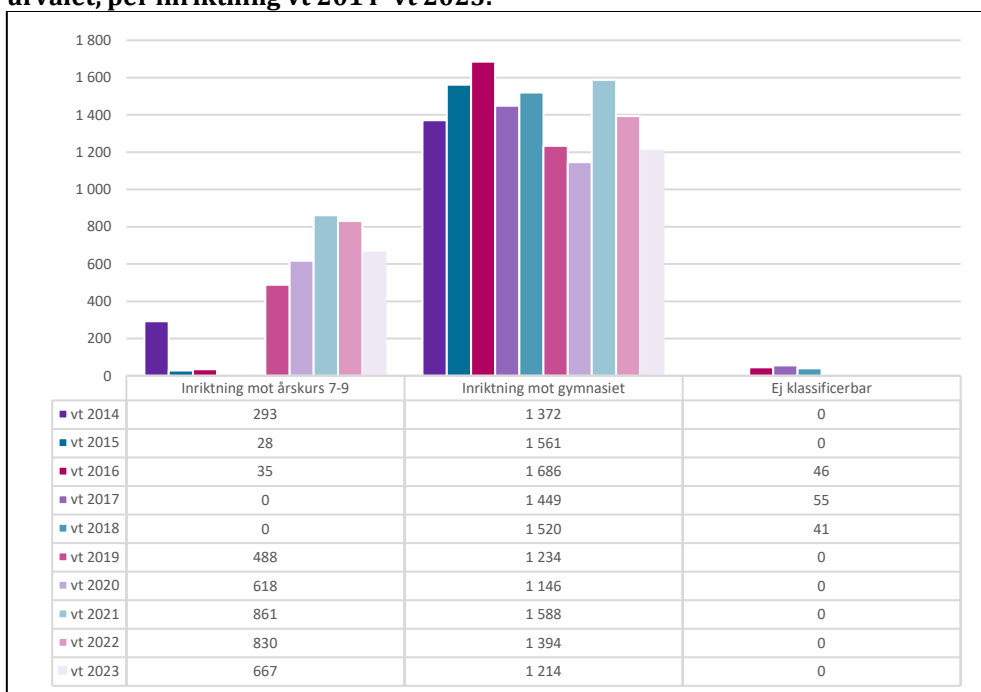
¹¹ Källa: Utbildningsdepartementet och promemorian *En flexibel ämneslärarutbildning*.

Figur 39: Antal förstahandssökande till ämneslärarutbildningar vid andra urvalet, per inriktning vt 2014–vt 2023.

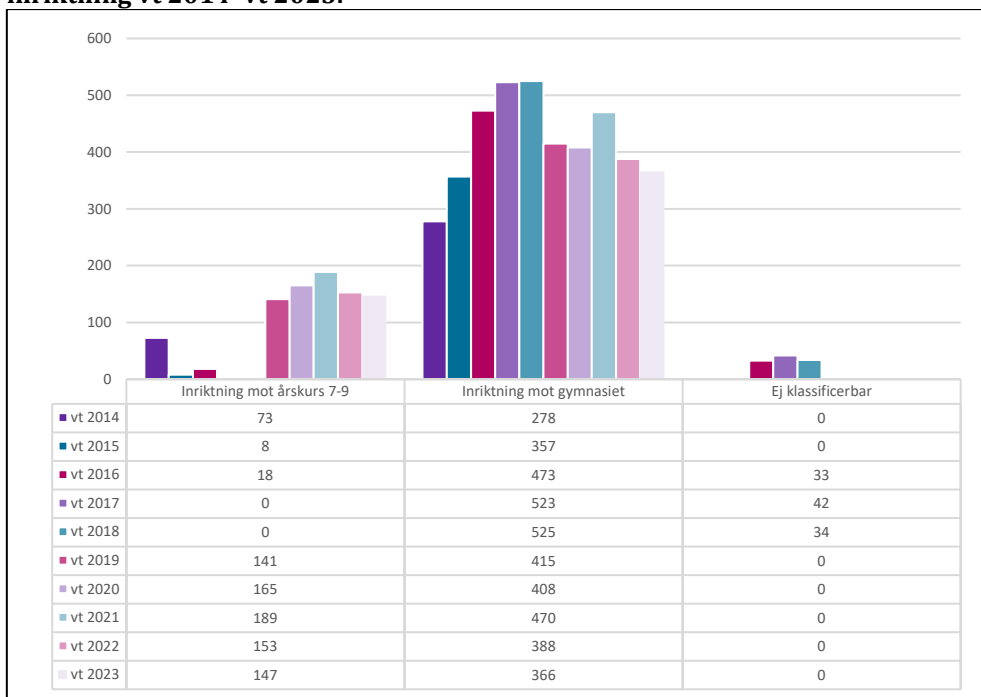
Även antalet behöriga sökande till de olika inriktningarna följer i stort sett samma trender som antalet sökande totalt (figur 40).

Figur 40: Antalet behöriga sökande till ämneslärarutbildningar vid andra urvalet, per inriktning vt 2014–vt 2023.

Likaså följer antalet antagna till ämneslärarutbildningar i stort sett utvecklingen av antalet sökande totalt, men på en lägre nivå (figur 41).

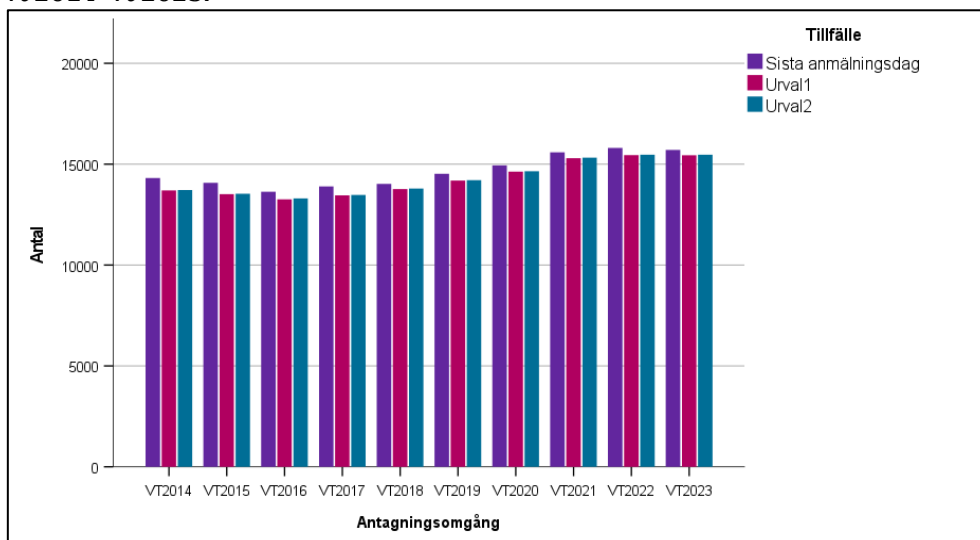
Figur 41: Antalet antagna till ämneslärarutbildningar vid andra urvalet, per inriktning vt 2014–vt 2023.

Utbildningsutbudet

Kursutbudet vid sista anmälningssdag minskade från vt 2014 till vt 2016 och ökade sedan till vt 2022 för att vt 2023 återigen minska. Detsamma gällde antalet kurser vid första och andra urvalet (figur 42).

Figur 42: Antalet kurser vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet, vt 2014–vt 2023.

Utbildningsutbudet fastställs ofta i mycket god tid, vilket kan göra att kurser ställs in om förutsättningarna ändras. Inställda kurser kan också bero på att det finns för få sökande. Utbildningsutbudet minskar därför från sista anmälningssdag till första urvalet. Kurser kan även tillkomma efter sista anmälningssdag. Vt 2014 var minskningen omkring 610 kurser, vt 2023 drygt 260 kurser. Sedan vt 2016 har antalet kurser minskat med omkring 330 mellan sista anmälningssdag och första urvalet. I regel ökar antalet kurser något mellan det första och andra urvalet. För det mesta ligger nettoförändringen kring 20 fler kurser vid andra urvalet än vid första.

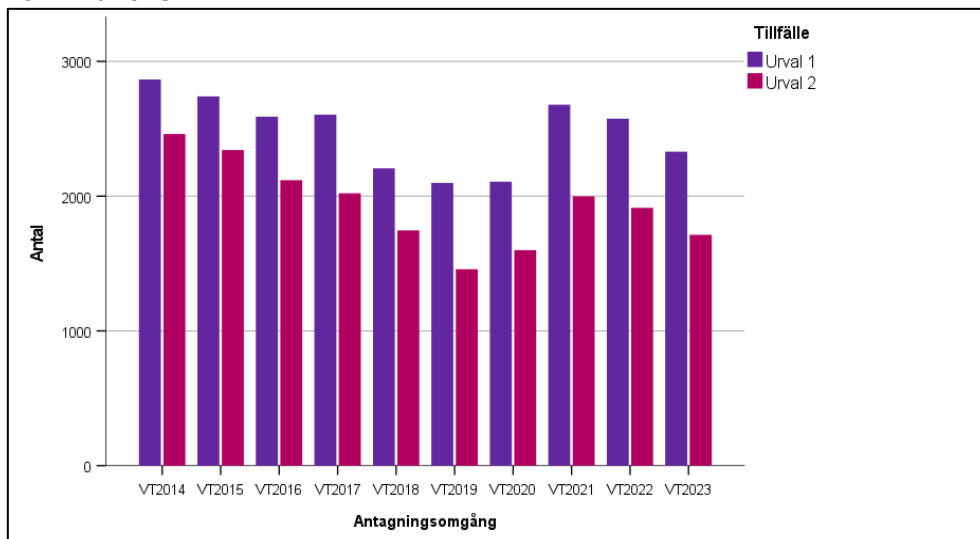
Förändringar i antalet erbjudna utbildningar mellan olika antagningsomgångar kan ha flera orsaker, bland annat att antalet studieplatser påverkas av tilldelningen av medel från regeringen. En annan orsak kan vara att det är för få sökande för att fylla alla tillgängliga platser och att lärosätet då väljer att ställa in utbildningen helt, sprida ut den med antagning vartannat år eller flytta den till höstantagningen. Vidare kan lärosäten välja att lägga vissa utbildningar i lokala antagningsomgångar, eller att helt genomföra antagningen utanför det samordnade antagningssystemet.

Till de flesta kurser sker inget urval alls, utan alla behöriga sökande antas. Andelen kurser med konkurrens var som högst 21 procent vt 2014. Därefter minskade andelen till 14 procent vt 2020, för att öka till 15 procent vt 2023 vid första urvalet. Antalet kurser vid första urvalet med urval (konkurrens) minskade fram till vt 2020. Vt 2021 ökade antalet kurser med urval med 27 procent till nära

2 700 för att därefter minska med 4 procent vt 2022 och ytterligare 9 procent vt 2023 till drygt 2 330 kurser (figur 43).

Efter första urvalet händer det att tillräckligt många sökande tackar nej till sina platser för att alla behöriga sökande ska erbjudas platser i andra urvalet. Det minskar antalet kurser med konkurrens mellan första och andra urvalet.

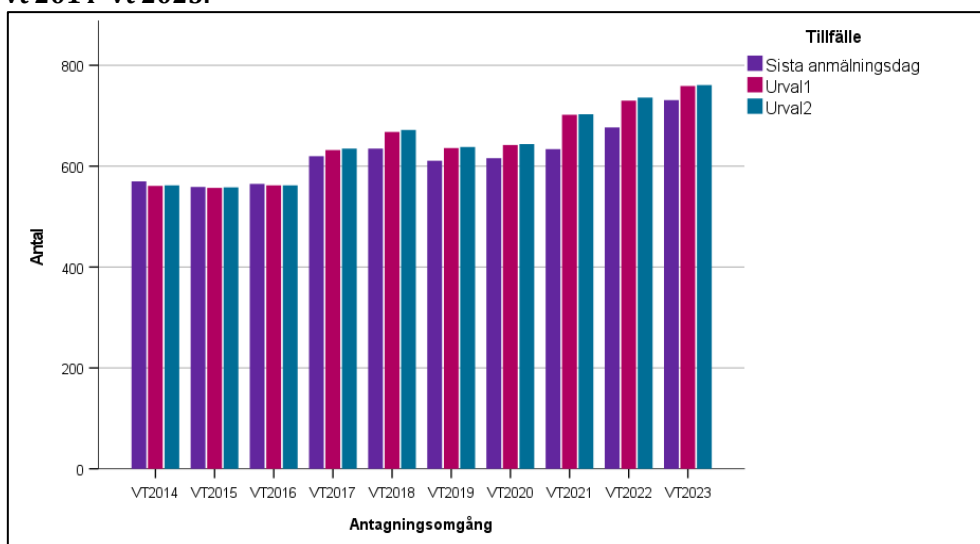
Figur 43: Antal kurser där det har skett urval vid första och andra urvalet, vt 2014-vt 2023.

Förändringar i antalet program som erbjuds uppvisar en trend som avviker från den för antalet kurser. Programmen är väsentligt färre än kurserna, och små förändringar i antalet ger stora förändringar i procent. Programmen utgör cirka 5 procent av samtliga utbildningar som erbjuds till våren och kurserna följaktligen cirka 95 procent. Antalet program minskade till vt 2016, ökade till vt 2018 men minskade igen vt 2019. Programminskningen vt 2019 berodde främst på att specialistsjuksköterskeutbildningarna flyttades till en egen antagningsomgång. Men därefter ökade antalet program och vid sista anmälningssdag vt 2023 var de 8 procent fler än vid samma tillfälle vt 2022 (figur 44).

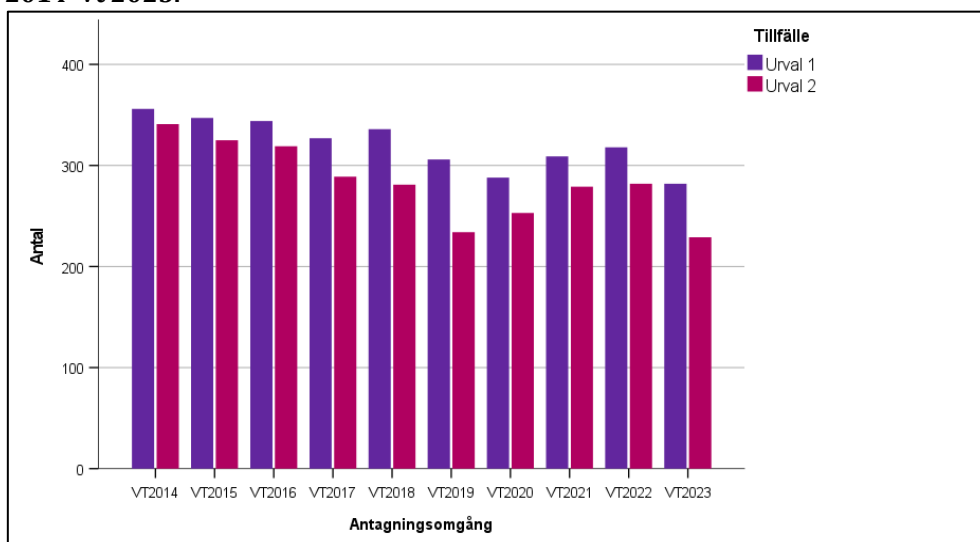
Förändringarna i programutbudet var små under respektive antagningsomgång fram till och med vt 2016, med ett något färre program vid första urvalet än vid sista anmälningssdag. Sedan vt 2017 har bilden ändrats något, med fler program vid första och andra urvalet än vid sista anmälningssdag. Det beror i huvudsak på lärosätenas interna arbetssätt vid antagning till senare del av program, där utbildningstillfällen skapas för respektive program och programtermin som det finns sökande till. Ökningen av antalet program efter sista anmälningssdag är på så sätt mer en konsekvens av lärosätenas arbetssätt än en reell ökning av utbildningsutbudet.

Figur 44: Antal program vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet, vt 2014–vt 2023.

Andelen program där det har skett urval låg på strax över 60 procent perioden vt 2014 till och med vt 2016. Sedan dess har andelen minskat och i antagningsomgången vt 2023 var andelen konkurrensutsatta program 37 procent vid första urvalet (figur 45).

Figur 45: Antal program där det har skett urval i första och andra urvalet, vt 2014–vt 2023.

Bilaga 1: Definitioner av begrepp

Här definieras begrepp som är centrala för att förstå den antagningsstatistik som presenteras i rapporten.

Andra urvalet

I andra urvalet ingår sena sökande och behöriga sökande enligt de svar som de lämnat på antagningsbeskedet från första urvalet. Sökande som inte lämnat svar eller tackat nej efter första urvalet stryks och ingår inte i andra urvalet. I redovisningen av antalet behöriga sökande, antagna och reservplacerade i samband med det andra urvalet ingår det samlade antalet från både första och andra urvalet.

Anmälningssavgift

Medborgare i länder utanför EU, EES eller Schweiz är skyldiga att betala en avgift för att få sin ansökan till högre utbildning behandlad. Kravet på att betala anmälningssavgift gäller inte sökande som:

- har permanent uppehållstillstånd i Sverige,
- har tidsbegränsat uppehållstillstånd i Sverige av andra skäl än studier,
- är familjemedlem till en medborgare i en EES-stat och har uppehållsrätt eller permanent uppehållsrätt i Sverige,
- är familjemedlem till en schweizisk medborgare och har uppehållstillstånd i Sverige,
- har ställning som varaktigt bosatt i Sverige,
- har ställning som varaktigt bosatt i ett annat EU/EES-land och har uppehållstillstånd i Sverige av andra skäl än studier,
- studerar inom ramen för ett sådant utbytesprogram som regeringen beslutat att anmälningssavgift inte ska tas ut för,
- är registrerad student vid svenskt lärosäte när ansökan sker,
- är student vid ett utländskt lärosäte och nu genomför en del av sin utbildning vid ett svenskt lärosäte. I dessa fall måste studierna ingå i ett utbytesavtal som innebär att det svenska lärosätet inte tar ut någon studieavgift.

Antagna

Sökande som erbjuds en studieplats i det första eller andra urvalet benämns antagen.

Behöriga sökande

Sökande som uppfyller samtliga behörighetskrav till en sökt utbildning benämns behörig. Det avser kraven för både grundläggande behörighet och särskild behörighet.

Förstahandssökande

En förstahandssökande är en person som sökt viss högskoleutbildning som sitt förstahandsval, det vill säga det anmälningalternativ som står först på anmälan. I redovisningen av förstahandssökande ingår sena anmälningar.

Första urvalet

I första urvalet ingår samtliga behöriga sökande. Per antagningsomgång kan sökande antas till utbildningar om maximalt 45 högskolepoäng i nationell vårtermin, hösttermin respektive internationella kurser och om maximalt 30 högskolepoäng för masterutbildningar. Normen för heltidsstudier är 30 högskolepoäng per termin. Den som sökt med sen anmälan kan antas om platserna inte kan fyllas med sökande som anmält sig i tid. För att få delta i andra urvalet måste både den som antagits och den som blivit reservplacerad tacka ja för att behålla sin plats eller reservplacering. Sökande som inte antagits i första urvalet kan stå som reserv till utbildningar som rör nationell vårtermin, hösttermin och internationella kurser på sammanlagt 210 högskolepoäng respektive 120 högskolepoäng i antagningsomgångarna för masterutbildningar. I nationell vårtermin, hösttermin och internationella kurser kan sökande som blivit antagna till 45 högskolepoäng stå som reserv för maximalt 165 högskolepoäng. I masterutbildningar kan sökande som blivit antagna till 30 högskolepoäng stå som reserv för maximalt 90 högskolepoäng.

Konkurrens

Konkurrens syftar på utbildningar där det finns minst en reservplacerad sökande. Där är antalet sökande alltså större än antalet tillgängliga platser. Antalet utbildningar med konkurrens kan vara större efter andra urvalet än efter första eftersom sökande kan göra sen anmälan.

Kurs

Kurs definieras som en högskoleutbildning med en avgränsad omfattning, som är fastställd av universitetet eller högskolan, och som det ges kursbevis för. Kursen kan ingå i ett program eller vara fristående. Kurser är med andra ord alla utbildningsalternativ som inte är program.

Kön

För variabeln kön används endast svenska personnummer med kvinna eller man som enda möjliga värden. Tredje siffran i födelsenumret i svenska personnummer är udda för män och jämn för kvinnor.

Nationell antagningsomgång

Nationella antagningsomgångar administreras av UHR på uppdrag av lärosätena. De nationella antagningsomgångarna är nationell hösttermin (ht), nationell vårtermin (vt), nationell sommartermin (st), antagningsomgång för masterutbildningar hösttermin (MASTER ht), antagningsomgång för masterutbildningar vårtermin (MASTER vt), internationella kurser hösttermin (IK ht) och internationella kurser vårtermin (IK vt). I MASTER ingår master- och magisterutbildningar. I IK ingår kurser på grundnivå och på avancerad nivå samt program på grundnivå.

Obehöriga sökande

Sökande som inte uppfyller samtliga behörighetskrav till en sökt utbildning benämns obehörig. Behörighetskraven avser både kraven för grundläggande behörighet och kraven för särskild behörighet. I redovisningen av de sökande som är skyldiga att betala anmälningsavgift redovisas även de som inte betalt avgiften och därmed inte fått sin behörighet prövad eftersom de räknas som obehöriga.

Program

Ett program är en kombination av kurser som fastställs av varje lärosäte och som kan leda till generell examen och/eller yrkesexamen inom högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå. Vissa lärosäten har valt ett upplägg där studenter som antas till program inte behöver söka till de olika kurser som ingår i programmet. Andra har valt ett upplägg där studenter som är antagna till programmet är garanterade en plats på de kurser som ingår, men ändå måste söka kurserna i den nationella antagningsomgången.

Reservplacerade

Till gruppen reservplacerade räknas de personer som är reservplacerade till en utbildning även om de är antagna till andra utbildningar. Enda kravet är att individen har en reservplacering för något av sina sökta utbildningsalternativ. I antalet reservplaceringar ingår också sena anmälningar.

Sen anmälan

Sen anmälan uppstår när sökande anmäler sig till en utbildning efter sista anmälningsdag. En sökande kan både ha sökalternativ där anmälan gjorts i tid och sökalternativ med sen anmälan. Det är lärosätet som avgör om det är aktuellt att tillåta sena anmälningar till en utbildning, och i så fall i vilket läge (före urvalet

eller efter första eller andra urvalet). Det kan gälla någon enstaka utbildning eller alla. En sen anmälan avser här den som anmält sig efter sista anmälningssdag och fram till andra urvalet. En sen anmälan kan också uppstå när sökande kompletterar sina meriter, styrker avgiftsbefrielse eller betalar avgiften efter sista kompletteringsdatum. Sökande som bedömts som obehörig i första urvalet kan efter kompletteringar bedömas som behörig i andra urvalet, även om personens anmälan då räknas som sen anmälan. En sådan sen anmälan brukar kallas återanmälan.

Sista anmälningssdag

Sista anmälningssdag är den dag då anmälan till högre studier ska vara inlämnad för att räknas som inlämnad i tid. En förutsättning för att en sökande med sen anmälan ska antas är att det, efter det att sökande som anmält sig i tid erbjudits plats, finns lediga platser till sökalternativet. Hur många av de antagna som utgörs av sena anmälningar framgår inte av statistiken i den här rapporten.

Totalt antal sökande

Med det totala antalet sökande avses alla som sökt utbildningar, oavsett om utbildningen är deras förstahandsval eller inte och oavsett om de är behöriga eller inte.

Bilaga 2: Statistiken i UHR:s databaser

Processen att anta sökande till svenska universitet och högskolor är komplex, och det komplicerar även statistiken. Populationerna är föränderliga och mycket händer exempelvis mellan anmälan och terminsstart eller mellan andra urvalet och terminsstart. De sökandes behörighet är ingen en gång för alla given egenskap. En sökande kan vara obehörig till sitt förstahandsval men behörig (och därmed antas till) sitt andrahandsval, och behörigheten kan – genom att en behörighetsgivande utbildning slutförs – förändras över tid. Alla som söker blir inte antagna, inte heller påbörjar alla som antas sina studier. Några som påbörjar studier har inte sökt inom ramen för antagningssystemet. Det sker efteranmälningar och efterantagningar till utbildningar, även långt efter terminsstart.

Statistiken över sökande och antagna i rapporten ger en bild av denna komplexa process och av inflödet i högskolan. Läsaren bör hålla i minnet att olika publikationer från olika myndigheter kan ge olika resultat beroende på frågeställningen, när statistiken hämtas och från vilken databasuppgifterna kommer.

Det rapporten presenterar är baserat på data som finns i en statistikdatabas. Dit förs information över från antagningssystemet vid vissa specifika tidpunkter.

I dagsläget finns så gott som all tänkbar information om anmälan till svenska universitet och högskolor i antagningssystemet. Nästan alla uppgifter kopieras en gång per dygn till en databas, där data är sökbara via SQL-frågor i en miljö som inte stör själva arbetet med antagningarna.

Eftersom databasen uppdateras varje dag är det inte möjligt att ta fram sökande- och antagningsstatistik på ett repeterbart sätt. Då sökandeantal och övriga uppgifter i antagningssystemet hela tiden förändras under en antagningsomgång blir det praktiskt omöjligt att från dag till dag producera siffror som är identiska.

Genom att etablera en arbetsrutin för att göra uttag vid separata tillfällen under varje nationell antagningsomgång – med de uppgifter som anses mest relevanta för framtida uppföljning – har det gått att skapa en databas med statiska och repeterbara uppgifter. Denna databas utgör underlag för den sökande- och antagningsstatistik som produceras av UHR.

Statistikdatabasen innehåller de uppgifter som anses mest relevanta för att fungera som underlag för den officiella sökande- och antagningsstatistik som produceras via UHR.

Databasen laddas regelbundet vid speciella tillfällen med data från antagningssystemet. Dessa tillfällen är sista ansökningsdag, första urvalet och, för de antagningsomgångar som har två urval, andra urvalet. Uttag till statistikdatabasen görs vid två eller tre tillfällen för varje antagningsomgång.